SLOVENSKI PRIJATEL.

Izhaja enkrat v mesecu. **Za cerkev, šolo in dom.** Velja na leto 3 fl. po pošti.

Št. 6. 15. junija 1856. V. tečaj.

Pridiga za praznik ssv. aposteljnov Petra in Pavla (7. nedelja po binkoštih.)

(Govoril. M. H.)

Pravi preroki.

„Varujte se lažnjivih prerokov, kteri pridejo k vam.“ Mat. 7, 15.

Uvod.

Kakor skerben oče svoje otroke, je svaril Jezus svoje verne pred zapeljivimi preroki. Varujte se, jim je rekel, lažnjivih prerokov; pa ne glejte, kako se oblačijo, kaj vam govorijo ali obljubljajo; zakaj ti preroki znajo tudi prijateljsko se obnašati in po angeljsko djati, zunaj nosijo ovcje oblacilo, kakor bi bili sveti in nedolžni, znotraj so pa zgrabljivi volki, ki so vam tako dobri in prijatli, kakor volk ovci. Ne glejte toraj na njih besede in obljube, temuc glejte na njih dela, po njih delih jih bote spoznali, kakor se drevo spozna po svojem sadji. Zakaj grozdje ne raste na ternji, in fige ne na osatu; tako tudi hudoben clovek ne more žlahnega sadja — dobrih del — doprinašati. Tako nas Jezus svari pred lažnjivimi preroki in uci spoznavljati jih.

Sv. katoljška cerkev nam pa kaže dva prava preroka Jezusova, kaže nam sv. Petra, kterega je Jezus postavil pervega poglavarja svoje sv. cerkve, in kaže nam sv. Pavla, ki je za Jezusa naj vec spisal, naj več obhodil, delal in terpel. Oba nam sv. cerkev pred oci stavlja, da naj bi se spomnili, kako lepo in zvesto sta za Jezusom hodila, njemu služila in za njega dala svoje življenje. To sta toraj pač res dva prava preroka Jezusova. Dvojne verste prerokov imamo danes pred ocmi, krive, pred kterimi nas Jezus svari, da bi se jih varovali, in prave, kterih nas sv. cerkev spominja, da bi se jih deržali in posnemali. Zatoraj hocem tudi jaz danes govoriti od pravih in krivih prerokov, in recem: Pravi preroki so:

1. kteri so od Jezusa poklicani;
2. kteri oznanujejo le Jezusa križanega, in
3. kteri iščejo le Jezusa križanega.

„Ako slepec slepca vodi, oba v jamo padeta“; danes vam pokažem preroke, ki vam kažejo pravo pot v nebesa; zatoraj zvesto poslušajte!

Razlaganje.

Pravi preroki so

I. Očitno od Jezusa poklicani in imajo svojo oblast od Jezusa.

Že preroki starega testamenta, ki so pravega, živega Boga oznanovali, so bili vsi posebno poklicani in po božjem Duhu razsvetljeni. Tudi preroke novega zakona, svoje aposteljne je Jezus posebno poklical. Poglejmo, kako je poklical Petra in Pavla! Sv. Peter je bil ribič in brat sv. Andreja. Poprej mu je bilo ime Simon. Sv. Andrej ga je peljal k Jezusu, ga ž njim soznanil. Jezus Simona pogleda in mu reče: „Ti si Simon, Jonov sin, imenovan boš Cefa, po latinsko Peter, po slovensko skala.“ Nekaj časa po tem pride Jezus do Galilejskega morja; ondi vidi Petra in Andreja, ki sta ravno mreže v vodo pometala. Jezus nju za seboj kliče, rekoč: „Pojdita za menoj, in vaju bom storil ribca ljudi.“ In hitro mrežo popustita in gresta za njim. Tako je Jezus poklical sv. Petra; kako pa sv. Pavla? Moriti in preganjati učence Gospodove hiti Savl na hitrem konju v Damask. Blizo mesta ga obsveti nagloma luč iz neba, da strahu na tla pade. Sliši glas: Savl, Savl, kaj me preganjaš? In Savl govori: Gospod! kdo si? In glas iz neba kliče: Jaz sem Jezus, kterega ti preganjaš. Trepetaje in sterme vpraša Savl: Gospod! kaj hočeš, da naj storim? Vstani, reče Gospod, pojdi v mesto, in tam se ti bo povedalo, kaj ti je storiti. Oslepljenega Savla peljejo tovarši v mesto — čez tri dni bo kerščen, zadobi zopet pogled svojih oči, in luč svete vere Jezusove; naprej se imenuje Pavl, in je slavitni apostelj in prerok sv. evangelja med neverniki. Dj. apost. 9, 1—21. Kakor sta bila apostoljska kneza Peter in Pavl, kakor so bili uni aposteljni od Jezusa poklicani; imajo tudi njih nasledniki, vsi katoljški škofje svoj poklic in svojo oblast od Jezusa, sveti Duh jih je postavil črez kerščansko čredo (apost. dj. 20, 28), oni so aposteljni in preroki cerkve po božjej milosti. Ker pa škofje ne zamorejo vsem dostreči, imajo svoje pomagavce, kakor je že Jezus aposteljnom učence pridružil, ki jim roke pokladajo in jih po zakramentu sv. reda za mašnike in preroke sv. evangelja posvečujejo. Škofje in od njih posvečeni mašniki so toraj pravi preroki novega zakona, sam Jezus jih je poklical in jim obilno oblasti podelil. Vidiš toraj katoljškega mašnika na sv. kancel stopiti, pozabi grešnega slabega človeka; on stoji na kancelnu kakor eden, ki ima pravico in oblast tam stati, on uči in govori, kakor učenik in prerok novega testamenta, ki je od Jezusa poklican in posvečen, in kar govori ni njegovo, temuč tistega, ki ga je poslal, Jezusova beseda je. Vidiš katoljškega duhovnika nekervavo daritvo sv. maše opravljati ali svete zakramente deliti, ne misli, da on to dela iz samosvoje oblasti in

moči, temuč služabnik Jezusov je, kteri po duhovniku dela vse te čudne in presvete reči.

Kdo pa je poklical in poslal vse krive preroke od pervega do poslednjega, ki so po svetu toliko zmot napravili, toliko kervi prelili, toliko mest in dežel pokončali, toliko neumerjočih duš oslepili, ogoljfali in pogubili? Kdo je poklical in poslal vse krive preroke, ki po pismih in bukvah sv. cerkev černijo, ki po vaseh lazijo in gledajo, koga bi požerli, ki si na vso moč prizadejo, nedolžne in poštene duše pripraviti ob pravo vero in lepo zaderžanje, in jih zapeljati v nevero in krivovero, v greh in pogubljenje? Previsoka glava in spačeno serce, to je tisti gospod, ki pošilja takih prerokov, in peklenski sovražnik je, kteremu pomagajo in služijo. Predragi kristjani! ne dajte se slepariti takim prerokom, kterih Jezus ni poslal; le koj glejte, kako živijo in obnašajo se: „Po njih sadu jih bote poznali!“ —

2. Pravi preroki oznanujejo Jezusa križanega, in le Jezusa križanega.

Tako apostoljska kneza Peter in Pavl. Ko je Peter na binkoštni praznik pervikrat zapridigal, je klical. „Vedi tedaj ves Izraelski rod terdno in gotovo, da je Bog Jezusa, kterega ste vi križali, postavil odrešenika in gospoda.“ Dj. apost. 2, 36. Ucil je Jezusa povsod, kamor je prišel, delal je čudeže v Jezusovem imenu, in ime Jezusovo je bilo slednji zdihljej njegovih ust. Ravno tako tudi v posvetnih rečeh in farizejskih postavah dobro učeni Pavl: „In berš je v shodnicah od Jezusa oznanoval, da je Sin božji“, dj. apost. 9, 20.; in svojim Galačanom piše 1, 6. „Čudim se, da se tako berš pustite od tega, ki vas je h Kristusovej gnadi poklical, odverniti na drugo evangelje; ker ni druzega, ampak eni so, ki vas motijo in hočejo preverniti evangelje Kristusovo. Ali da si ravno bi mi, ali kak angel iz nebes vam kaj oznanoval, zunaj tega, kar smo vam oznanovali, naj bo preklet.“ Štirnajst listov je apostel Pavl spisal, v njih je ime Jezusovo dve sto in devetnajstkrat pisal; kolikrat ga je klical v svojih pridigah, na svojih potih in pri svojih naukih! Saj je vse njegovo življenje le blo pridiga Jezusa križanega. Prerok, oznanovavec Jezusa križanega je tudi katoljški mašnik; gorje mu, kader nikar Jezusovo besedo, temuč svoje lastne misli in besede oznanuje; gorje mu, kader pri pridigovanji nikar Jezusovo čast in slavo sv. cerkve, temuč svojo ničemurno hvalo išče; gorje mu, kader se pred ljudmi ne upa, svete resnice, naj si bodi ostra in grenka, serčno in jasno oznanovati. Za oznanovavce Jezusa križanega veljajo besede: „Oznanuj besedo, ne jenjaj, bodi si priložno ali neprilożno, prepričuj, svari z vsim poterpljenjem in ukom.“ 2. Tim. 4.

Jezusova beseda je res sladka in hladen balzam za otožno serce revnega, žalostnega in spokorjenega, ona celi serčne rane in razveseluje pobite serca; pa božja beseda je tudi ostra, ko dverezeč meč, in strašna, ko trobenta sodnega dneva za grešnika, ki spi smertno spanje greha in hudobije. Čast keršcanskemu učeniku, ki noče pregrešne vesti tažiti in v nevarnem spanju zibati, temuč, ki serčno besedo križanega oznanuje, naj pride prijetno ali neprijetno, ki tolaži in strahuje, ki celi, pa tudi rani, izvelicati neumerjočo dušo. Spoštuj ga, on je pravi prerok Jezusa križanega.

Kaj in koga oznanujejo pa krivi preroki? Že apostel Pavl govori od „časa, ki ima priti, da zdravega nauka ne bojo terpeli, ampak po svojih slabih željah učenike izbirali, kakor jih bodo ušesa serbele, in bodo od resnice ušesa odvračali, k basnam pa se obračali.“ (2. Tim. 4.) Glej! taki časi so tudi sedajne dni. Očitno se po malopridnih novinah, glasno se po oštarijah in shodnicah nevera oznanuje; sv. cerkev, božja služba in duhovstvo zasmehuje, hudobija in razuzdanost priporočuje. Jezus vabi, da bi imeli svoj križ na se vzeti, sami sebe zatajevati in za njim hoditi; preroki današnjega časa pa učijo, da bi imel človek kakor ljuba živina po svojem poželenju ravnati, sladnosti življenja uživljati, kjer more, križa se pa znebiti, naj gre po lepem ali gerdem. Jezus je učil, da bodo le čisti, nedolžni nebesa posedli; lažnjivi preroki današnjega časa pa ne spoštujejo ne zakonske zvestosti, ne prelepe deviške nedolžnosti, zraven pa svetujejo in učijo gerdo in nesramno živeti. Jezus je učil, da tukaj živimo, pripravljati se za večnost, da pobožnega in zvestega kristjana pravo izveličanje še le v nebesih čaka; krivi preroki današnjega časa pa pravijo: Tvoje nebesa so na zemlji, pridobuj si, kar zamoreš, jej, pij, uživljaj, in potlej! kaj potlej? kaj po smerti? povej lažnjivi prerok! — Vari se kristjan! kdor te od Jezusa, od pobožnega življenja odvračuje, je krivi prerok, je služabnik peklenskega sovražnika, hudičev pomagavec in poslanec.

3. Pravi preroki iščejo le Jezusa križanega.

Le Jezusa sta iskala Peter in Pavl. Ljubi kristjani! ura današnje pridige prehitro preteka; zmanjkuje mi časa vam le nekoliko dokazati, kako da sta Peter in Pavl le Jezusa iskala. Le to povem, da sta oba današnji den, 29. junija 66. leta po Gospodovem rojstvu, to je danes pred 1790 leti, v Rimu svoje življenje za Jezusa dala. Sv. Peter je bil križan; pred smertjo prosi, da bi križ tako v zemljo obernili, da bi noge kviško, glava pa navzdol obernjena bila; nevrednega se je štel, ravno tako križan biti, kakor njegov Gospod in Bog. Sv. Pavlu pa so glavo odsekali. Žlahtna aposteljna, ki sta po raznih potih — Peter posebno med judi, Pavl

pa med ajdi — Jezusa oznanovala in le Jezusa in njegovo čast iskala, sta njemu oba tisti den v tistem mestu kervavi dar svojega življenja prinesla in vkupej krono večnega življenja prejela. Tako mora vsak kristjan, posebno pa duhovnik, ki je prerok križanega, pri svojem djanju in nehanju le Jezusa iskati; posebno duhovniku veljajo besede Gospodove: „Kdor ljubi očeta ali mater bolj ko mene, ni mene vreden, in kdor ljubi sina ali hčer bolj ko mene, ni mene vreden“, Mat. 10, 37. Katoljški duhovnik zapusti očetovo domačijo, zapusti starše, brata in setrico, prostovoljno slovo da zakonskemu življenju in daruje svoje mlado življenje službi Jezusovej, in mora vsako uro pripravljen biti, iti v smertno nevarnost, in dati svoje življenje za ovčice Jezusove. Res je, da je duhovnik časno oskerbljen in da svoj kruh ima po pravici, zakaj „vreden je delavec svojega plačila“, Luk. 10, 7.; in: kteri oltarju služijo, naj tudi od oltarja jedo in živijo“, I. Kor. 9, 13.; pa to, kar duhovnik prejema, kaj je to proti temu, koliko let se mora učiti, koliko si prizadevati in koliko bo moral enkrat zagovarjati, — in nesrečen, omilovanja vreden je mašnik, ki le gleda po vsakdanjem kruhu in časnem plačilu! Naše plačilo, cilj in konec našega življenja ima biti, Jezusu služiti, oskerbovati in ljubiti nam zaupane ovčice. Ali mar ni temu taka? Kdo stavlja v kužnih boleznih svoje življenje v očividno nevarnost? Kdo so tisti serčni misionarji, ki so vse zapustili in tudi smerti in martre za svojo vero se ne bojijo? Clo sovražniki katoljške cerkve obstojijo, in so nam priče, da so katoljški mašniki pravi preroki in učeniki Jezusa križanega.

Kaj iščejo pa krivi preroki? Ko bi vam mogel zgodovino vseh krivih prerokov odpreti, jasno bi sami spoznali, da učeniki krivih ver niso nikar iskali Jezusa, temuč sami sebe, nekteri posvetno čast, drugi bogate službe, še drugi ja skoraj vsi posvetno veselje. In da je temu res taka, ali nismo sami tega prepričali se? Ostudno je v zadnje leta, ki smo jih sami doživeli, segati in djanje prerokov in ljudskih prajatlov pretresovati — le to danes povem: Tvoja sreča, tvoje izveličanje ni, česar iščejo, zakaj vsi so malo marali za Jezusa, in ga niso iskali, brez Jezusa pa ni sreče ni izveličanja.

Sklep.

Preserčni kristjani! Nar lepša cerkev celega sveta je cerkev sv. Petra v Rimu. Zidali so jo več sto let in veljala je 64 miljonov terdih tolarjev. Sred cerkve ravno pod 413 črevljev visoko kupo stoji veliki oltar. Pod oltarjem počivajo kosti in ostanki sv. Petra in sv. Pavla. Tukaj smejo le samo sveti oče maševati, in ravno današnji praznik se to prav slovesno in veličastno godi. Nad prahom teh

dveh apostoljnov se pa uzdiguje cerkev, ktera je še večja in lepša; Jezus Kristus jo je sam zidal in na skalo postavil. Ta cerkev je sveta katoljška cerkev, prava, neomadeževana nevesta Jezusova. Sam Jezus je tudi oskerbel, da bode ta cerkev stala do konca svetá. Poznam pa vendar še drugo cerkev, ktera bode še stala, ko bode že konec svetá, ko bota prešla nebo in zemlja. Ta cerkev je tam zgoraj nad zvezdami, kjer vsi svetniki in svetnice božje Boga gledajo od oblicja do oblicja, in uživljajo neizrekljivo in neskončno veselje, to je tisto novo mesto, novi Jeruzalem, v kterem bode Bog z ljudmi prebival, in obrisal vse solze od njih oči, in smerti ne bo več, tudi ne žalovanja, ne vpitja in bolečine ne bo več (skr. raz. 21, 4). Veste, kdo vam pot kaže v to sveto, presrečno in velicastno cerkev? Pravi preroki so, katoljški duhovniki, zakaj oni so od Jezusa poklicani, učijo le Jezusa križanega in iščejo le Jezusa križanega. Dva taka prava preroka častimo danes: častite, poslušajte in ubogajte svoje dušne pastirje — prave preroke Jezusove — vse svoje žive dni; zakaj oni vam kažejo pravi pot v nebesa! Amen.

Pridiga za osmo nedeljo po binkoštih.

(Hišniki božji smo: hišujmo pametno in skerbno.)

„Gospod ga je poklical in mu rekel: Kaj to slišim od tebe? Daj odgovor od svojega hiševanja.“ Luk. 16, 2.

Uvod.

Preroku Jeremiju je Bog nekdaj ukazal, da naj se poda v neko posebno hišo, učit se prave modrosti. Kam ga je Bog neki poslal? Morebiti v hišo kakega učenika, ki je slovel daleč okoli? Ali v hišo kakega bogatega gospoda, kjer so se shajali imenitni modrijani? Ali morebiti v Jeruzalemski tempel, kjer so učili prekanjeni pismarji? Poslušajte, kam ga je Bog poslal. „Ustani, mu je Bog rekel, in pojdi v lončarjevo hišo, tam boš slišal moje besede.“ Jeremij se je podal v hišo nekega lončarja ali piskrarja, in kaj je vidil? Vidil je, kako je lončar iz ila posodo delal, jo razbil, spet drugo začel in na kolesu narejal, kar se mu je zljubilo. To viditi je prerok zastopil, kar mu je Bog govoril: „Glejte, kar je il v lončarjevej roki, to ste v mojej roki vi Izraelci in vse ljudstva“, Jer. 18. Jeremij se je učil prave modrosti v hiši bornega lončarja; spoznal je, da je Bog naš stvarnik in gospod in da z nami dela, kakor mu je ljubo; da smo pa tudi mi dolžni po njegovej svetej volji ravnati se.

Ravno to nas uči usmiljeni Jezus v današnjem sv. evangelji; uči nas, da je Bog naš gospod, mi smo njegovi hišniki, da bi pa

tudi imeli hiševati po njegovej volji; zakaj ostro nas bo enkrat sodil, kako smo hiševali. In kam nas Jezus pošlje učit se pravega, modrega hiševanja? Pošlje nas h krivičnemu hišniku. Bil je, pripoveduje Jezus, bogat človek, ki je imel hišnika, in ta je bil obdolžen pri njem, kakor da bi mu zapravljal. Gospod ga je poklical in mu rekel: Kaj to slišim od tebe? Daj odgovor od svojega hiševanja. Če je temu taka, posihmal ne boš mogel hiševati več, odstavil te bom dosedajne službe. Hišnik se prestraši in jame misliti, kaj početi? Kopati ne morem, ubogajme prositi se sramujem — huda bo za me. Sedaj goljufu spet nova krivica na misel pride: Vem, kaj mi je storiti, dolžne pisma bom prenaredil in tako si prijatlov pridobil. In res skliče dolžnike svojega gospoda, prenaredi pisma in zapiše, da so gospodu manj dolžni. K temu goljufnemu hišniku danes Jezus nas pelje, da bi se od njega učili. Kaj pa kej, bote rekli; alj mar tudi goljfovati in drugim krivice delati? Bog obvari, kej takega le ziniti. O vsakej priložnosti je Jezus učil, vsake tudi nar manjše krivice zvesto varovati se, in ptujega blaga še poželjevati ne! Jezus je hotel nas le učiti, da smo tudi mi le hišniki, in da bi imeli hiševati pametno in skerbno za večno izveličanje, kakor je hišnik v današnjem evangelji hiševal goljufno in krivično za časno srečo. Zatoraj vas danes opominjam:

1. Božji hišniki smo — hišujmo pametno;
2. Božji hišniki smo — hišujmo skerbno!

Ne bode dolgo, in slišali bodemo tudi mi strašne besede: „Daj odgovor od svojega hiševanja“; zatoraj zvesto poslušajte!

Razlaganje.

Bogati človek, od kterega govori današnje sv. evangelje, je vsegamogočni Bog, kteri sam pravi: „Moja je zemlja in vse, kar je na njej“, ps. 49, 13.; hišnik je pa vsakdo izmed nas: „Kaj imaš, o človek, da bi ne bil sprejel?“ I. Kor. 4, 7. Sprejeli smo vse, kar imamo, sprejeli smo sila veliko. Stopi na velik travnik, kjer sedaj trava tako lepo zeleni in rožice tako žlahno cvetijo. Soštej, ako moreš, vse travice in rožice, — povem ti vendar, da si še več darov prejel in jih vedno prejemlješ. Bog ti je dal zdravo in krepko telo, dal ti je pamet in prosto voljo, vdihnil ti je neumerjoco dušo, odrešil te je na svetem križu, posvetil te je v svetih zakramentih, in pripravil ti je nebesa. Vse to toraj ni tvoje, temuč božje, in nikoli ne smeš reči: „Jaz sem svojega gospodar, da delam, kakor hočem.“ Če pa nisi lastnik, temuč le hišnik, ne pozabi tudi sam sebe praševati: zakaj mi je Bog vse to dal, zakaj mi daje vsako minuto toliko dobrot? Zatoraj pravim:

1. Božji hišniki smo, hišujmo pametno.

Hišnik v današnjem sv. evangelji je hotel dobre volje biti, veseljevati in uživljati. Tega nikoli ni pozabil; ni pozabil, dokler se mu je dobra godila, zakaj veseljeval je in pri posvetnih veselicah zapravil premoženje svojega gospoda; — ni pozabil, ko se mu je jela huda goditi: zakaj, ko je slišal, da je zatožen in da ima ob svojo službo priti, je poklical vse dolžnike svojega gospoda, in prenaredil dolžne pisma, da bi si prikupil dolžnike: „Ti; si je mislil, bojo hvaležni prijatli, bojo me podpirali in moje veseljevanje ne bo imelo še konca.“ Alite! da je hišnik delal goljufno, pa vendar pametno; zatoraj tudi sv. evangelje pravi: da je gospod hvalil hišnika, da je bil modro storil. Učimo se od tega hišnika vedno pred očmi imeti, zakaj da je nam Bog, bogati Gospod, izročil toliko in toliko reči, učimo se hiševati pametno. Bog nas ni stvaril, da bi nekaj let tukaj na zemlji se veselili in uživljali, ali pa žalovali in stradovali, potem pa šli Bog večni ve kam; nak! zakaj je nas Bog stvaril, pove nam Jezus sam: „Iščite najpopred božjega kraljestva in njegove pravice“, Mat. 6, 33.; in: „Veselite se, vaše plačilo je obilno v nebesih“, Mat. 5, 12. Pa koliko je kristjanov, ki tega pozabijo, zakaj da jih je Bog hišnike postavil, ki nespametno hišujejo! Bog jim je dal prebrisano glavico, da bi se učili Boga in njegove svete resnice bolj in bolj spoznavljati; pa koliko jih je, ki tuhtajo, prebirajo in poslušajo noč in dan, pa vse le kar zadeva — svet in posvetne reči. Prijatel! Ako bi vso posvetno modrost na žlici popil, za Boga in nebeške resnice pa nič ne maral, je vsa tvoja modrost le puhla in ti ne hišuješ pametno. — Bog jim je dal prosto voljo, da volijo in delajo dobro ali hudo, jim je dal tudi vest, ktera jih opominja in vabi delati dobro in varovati se hudega; — pa koliko jih je, ki malo porajtajo mili glas svoje vesti, le delajo, kar se jim zljubi bodi si dobro ali hudo. Prijatel! da bi si uživljal vse posvetno veselje celega sveta, zraven pa svojo vest žalil, hudo delal, je vse tvoje veselje le prazna senca in malovredna pena, in ti ne hišuješ pametno. — Bog jim je dal obilno posvetnega blaga, imajo več kot potrebujejo, jim je tudi dal rahlo serce, da bi se bornega brata usmiljevali in od svoje obilnosti mu podajali: pa koliko jih je, ki jim posvetno blago več pri sercu leži, kakor Bog in božja čast, kakor bližnji in njegova sreča, kakor dobre dela in svete nebesa. Prijatel! da bi imel v skrinji vse zlato in srebro vesolnega sveta, zraven bi bil pa prazen dobrih del, je vse tvoje bogastvo le nicemurn prah in malovredna ruda: „Ne delajte si zakladov, ki vam jih rija in molj konča, tatje izkopljejo in ukradejo, delajte si zaklade v nebesih!“ Mat. 6, 19. Vsak

zvest hišnik se večkrat poprašuje: „Zakaj da kej mi je moj gospod svoje premoženje izročil?“ Poprašujmo tudi mi sami sebe večkrat, zakaj da je nam Bog izročil toliko darov? Da bi si iskali nebeškega kraljestva in njegove pravice, da bi tukaj Bogu služili in enkrat v nebesa prišli!

Imejmo svoj cilj in konec vedno pred očmi, hišujmo pametno. Pa vendar to še ni zadosti, temuč

2. božji hišniki smo, hišujmo skerbno.

Krivični hišnik slišati, da mu bo treba odgovor dajati, se je ustrašil; zakaj dobro je vedel, da je zapravljal in goljfoval, in da pri rajtengi ne bode mogel obstasti. Sedaj ga je jelo skerbeti, kaj početi, ako mu gospod slovo da. Pripravljal se je na rajtingo, in si je hotel pomagati pa ne po pravici, temuč po krivici. Se krivičnega hišnika je skerbelo, ko mu je gospod rekel: Daj rajtengo od svojega hiševanja; kaj bi nas ne spodbadalo skerbno hiševati?

Hišnik v današnjem sv. evangelji je morebiti mislil, da mu ne bode treba svojemu gospodu odgovora od svojega hiševanja dajati. Kaka pa je z nami? Ali bo morebiti kdo izmed nas temu odgovoru utekel? „Vsem ljudem je postavljeno enkrat umreti in po tem pa je sodba“, Hebr. 9, 27. Le še nekaj let, mesencov ali dni, in Gospod poterka tudi na naše duri in zakliče: „Daj rajtingo.“ Temu Oče nebeški privoli, dolge leta hiševati, unemu pa le nekaj malega časa, tega pokliče sivega starčeka, ki že ob palici hodi, unega pa terdnega in krepkega korenjaka, ki še je mislil 40 ali 50 let veselo živeti. Zatoraj hišujmo skerbno, zakaj rajtenga je gotova, ura pa neznana, kedaj bodemo stali na rajtengi: „Gospod bode prišel, kakor ponočni tat, kader si nar manj v misel jemljete; zatoraj čujte in bodite pripravljeni!“ — Krivični hišnik je še to upal, da gospod ne bode vsega zvedel, kar je krivičnega delal; ali smemo mar tega tudi mi upati, da naš gospod ne bode vsega zvedel? Naš gospod, ki bode od nas rajtingo tirjal, spregleda vse kotiče našega serca in njemu ni nič skritega ali neznanega; jasno je pred njim vse, kar bi bili imeli storiti, pa smo opuščali, — vse, kar smo hudega storili, — vse, kar smo hudega govorili, — vse, kar smo hudega mislili: „Od vsake nepotrebne besede, ktero so govorili, bojo ljudje morali sodni dan odgovor dajati“, pravi Jezus; zatoraj pravi tudi sv. Bernard: „Tresi se, o človek! pred sodbo tistega, v kterega roke boš padel in kterega oko naj bolj skrito gubo našega serca prešine.“ Pri tej rajtingi ne bo mogoče, kaj zakrivati ali zagovarjati: „Kar je človek sjal, to bode tudi žel“, Gal. 6, 7. Gospod, pred kterim bodemo od svojega hiševanja odgovor dajali, pa ni le samo vsegavedoč, temuč tudi naj pravicnejši in naj mogočnejši je; pred njim ne veljajo ne solze ne prošnje, ne

bogastvo in visoke časti: „Njemu ni mar za nikogar, in ne gleda na veljavo ljudi“, Mat. 22, 16. Marsikteri gospod bi rad svojega pridnega in zvestega hišnika poplačal prav prav obilno in dobro, pa nima toliko, — drugi bi spet svojega malopridnega in krivičnega hišnika kaznoval prav prav ostro in hudo, pa ne more. Pri Bogu je pa vsa druga, on je vsegamogočni, ki zamore zveste hiševavce tako plačati, nezveste pa tako kaznovati, kakor nobena živa duša: „Strašno je pasti v roke živega Boga“, Hebr. 10, 31. In res, kaj je vsemogočni gospod naš pripravil svojim pridnim hišnikom, kaj pa krivičnim? Hišnik v današnjem evangelji bi si bil mogel drugega gospoda poiskati, in v kako drugo službo stopiti in tako pervo nesrečo poravnati. Kader nam je pa Bog hiševanje odvzel in nas poklical na rajtingo, tam nismo v stanu, kej delati ali prenarediti več: „Delajmo, dokler je dan; pride noč, kedar ne bo mogoče kej delati več“, Jan. 9, 4. Pridni hišniki bojo počivali od svojega truda in uživljali „veselje, kterega še nobeno oko ni vidilo, nobeno uho slišalo in nobeno serce ni občutilo“, I. Kor. 2, 9.; krivični hišniki pa bojo terpeli peklenske muke ali martre, ktere so neštevilne, nezapopadljive in neskončne! Ko bode toliko let minulo, kolikor je zvezd na nebu, listja na drevji, peska pri morji in trave na zemlji, bodemo še uživljali, kar smo si prihiševali. Zatoraj ljubi moji! hišujmo skerbno! „Delajte bojé in trepetaje svoje izveličanje“, opominja sv. Pavl, Fil. 2, 12.

Sklep.

Danes osem dni sem vam pravil, kako govorijo krivi preroki. Pravijo: Tvoje nebesa so na zemlji, pridobuj si, kar zamoreš, jej, pij, uživljaj in potlej, kaj potlej? kaj po smerti, povej lažnjivi prerok! Ali ta obmolkne, jaz vam pa povem neko prigodbo. K svetemu Filipu Nereju je svoje dni prišel mladenč po imenu Franc Spacara. Na dolgo in široko mu ta pripoveduje, da se bo pravdništva učil in da hoče potem pravdnik ali advokat biti. „In potlej?“ praša svetnik. „Potlej, odgovori mladenč, bom pravde doganjal in jih vse srečno speljal.“ — „In potlej?“ Filip dalje praša. „Potem bom imeniten in bogat.“ „In potlej?“ dalje poprašuje. „Potlej, — potlej — odgovori mladenč ves rudeč, nu potlej bom pa umerl.“ Sedaj dušni pastir svoj glas povzdigne in resnobno zastavi besedo: „In potlej, kaj bote storili, kader vam pride zadnja pravda, kjer bote vi toženi, hudič tožnik in Bog vsevedoči vaš sodnik?“ Mladenc utihne in obledi. Strašne besedi: „In potlej“ ste mu globoko v serce segle, in nikdar mu niste več iz glave hotle. Zvesto je Bogu služil in se za sodbo in večnost pripravljal. Kaj bote pa vi storili, ljubi poslušavci moji? Oh zarotim vas pri usmiljenem Jezusu

in pri večnem izveličanji vaše neumerjoče duše, obljubite in tudi prizadevajte si hiševati pametno in skerbno.

Ljubi kerščanski bratje in sestre, ki nikoli ne pozabite, zakaj da vas je Bog stvaril, ki globoko v sercu nosite ostro resnico, da bote od svojega hiševanja rajtingo dajali; oh prelepo vas prosim, bodite stanovitni, spolnujte zvesto svoje dolžnosti, varujte se skerbno vsakega greha, delajte obilno dobrih del, in naberajte si zvestih prijatlov, ki pojdejo z vami pred božjega sodnika. Le malo časa še, morebiti nekaj mesencov ali dni ali ur, in potlej? Potlej je vaše hiševanje pri kraju, vaš delavnik je dokončan in večni počitek se je začel: „Dobro ti, pridni in zvesti hlapec, ker si bil v malem zvest, te postavim nad veliko, pojdi v veselje svojega Gospoda!“ Kaj pa porečem tebi, moj kristjan! ki zabiš, zakaj da te je Bog stvaril in ti izročil toliko darov. Za božje in cerkvene zapovedi malo maraš, — božja služba, sveta pridiga in presveti zakramenti se ti merzijo, — sam sebe zatajevati in križ za Jezusom nositi, ponižnega in krotkega serca biti, svojim sovražnikom odpuščati, tega ne delaš, — dobrih del doprinašati, za božjo čast in bližnega srečo kej darovati in si tako delati prijatlov za nebesa, tega ne znaš. Moj kristjan! Tudi za tebe je le malo časa več, morebiti le nekaj mesencov ali dni ali ur, in potlej je tudi tvoje hiševanje pri koncu in zagromele bojo strašne besede: „Daj rajtengo od svojega hiševanja.“ In čigavo bo, kar si spravljal, in kje bode tvoja duša? Oh spreoberni in zmodri se, dokler imaš še časa in priložnosti — ali kar: enkrat zamujeno, je zamujeno za večne čase. — Bog nas vse razsveti in vse poterdi, da bodemo vsi hiševali pametno in skerbno! Bog nam vsem pomagaj, da vsi srečno dosežemo obilno plačilo pametnega in skerbnega hiševavca! Amen.

Pridiga za deveto nedeljo po binkoštih.

(Jezus se joka — Jezus toži.)

„Jezus se je zjokal nad Jeruzalemom, rekoč: Da bi bilo spoznalo tudi ti, in zlasti ta svoj dan, kar je v tvoj mir.“ Luk. 19, 41.

Uvod.

Velikokrat smo že gledali Jezusa Kristusa in marsikaj že slišali od njega. Gledali smo, kako vsred ljudi sedi in jih uči nebeških resnic; gledali smo, kako hodi od vasi do vasi, od mesta do mesta po celej svetej deželi in mnogo čudežev dela; gledali smo, kako ga zviti farizeji in pismarji sovražijo in preklinjajo, tožijo in slednic k smerti obsodijo; gledali smo Jezusa na križu umirati in za nas kri prelijati; pa gledali smo tudi, kako je veličastno od smerti ustal, vesel v nebesa

šel in sv. Duha nam poslal. Vse to smo gledali in slišali in večkrat premišljevali. Kar pa nam današnje sv. evangelje pripoveduje, tega še nismo ne gledali ne slišali: Jezus se joka in toži!

Tri leta, ktere je Jezus hotel učiti, so že bile pri kraju; zadnjokrat gre k velikonočnim praznikom v Jeruzalem. Blizo mesta na zelenem griču se usede s svojimi aposteljni in učenci. Pred njimi ravno pod nogami stoji lepo in slavno Jeruzalemsko mesto. Oh kako lepo, prelepo mesto! Jeruzalemu ni bilo para po vesolnem svetu! Jezus Jeruzalemsko mesto ugleda, globoko izdihne in solze mu v oči priplavajo: Jezus se nad Jeruzalemom milo razjoka! Pa ne samo njegove solzene oči oznanujejo, kolika žalost njegovo usmiljeno in sveto serce stiskuje, tudi njegove presvete usta se odpro in — tožijo!“ Oh da bi saj spoznalo, ti nesrečno mesto! kaj je k tvojemu miru in tvojej sreči, saj še sedaj ta dan, pa ne spoznaš, in skrito je pred tvojimi očmi!“ Kaj mora neki biti, da se Jezus joka in toži?!

Pojdite danes na zeleni hribček blizo lepega Jeruzalemskega mesta, — poglejte, kako aposteljni občudujejo veliko in sloveče mesto, poglejte, kako je v mestu vse živo in veselo, kako visoke hiše v nebo kipijo, kako se bogati in veliki tempelj prelija in blisketa, — le poglejte vse to, sedaj se pa obernite k Jezusu, kaj pa on dela. Jaz vam danes kličem:

1. Glejte! Jezus se joka!
2. Glejte! Jezus toži.

Te dve resnici hočemo premišljevati, pripravite se!

Razlaganje.

Jezus je hodil po celej deželi in klical: „Pridite k meni vsi, ki ste obloženi in žalostni, jaz vas bom potolažil in vam pomagal.“ In res! marsiktero hudo rano je zacelil, marsiktero pobito serce razveselil, marsiktero gorko solzo obrisal; in ta Jezus, ki je klical: „Ne jokajte“ —

1. glejte! ta Jezus se joka!

Zakaj se neki joka? Morebiti, ker je popred vidil, kaj ga čaka? Še šest dni in začelo se bode njegovo britko terpljenje. Takih težav bode občutil, da bode kervav pot potil. Njegov apostel Judež ga bode izdal. Ujeli ga bodo in zvezali kakor nar hujšega razbojnika in tolovaja. Zasramovali in zapljuvali ga bodo kot nar malovrednejših ljudi enega. Razmesarili in bicali ga bodo, da bode njegova presveta kri scurkoma tekla. Ternjevo krono bodo spletli in mu vtisnili jo na glavo, da bodo ostri terni njegove rahle možgane hudo prebadali. K smerti, nar grozovitnejšej smerti ga bodo obsodili, mu težki križ naložili in njegove roke in noge prebodli in na križ pribili. V neznanih bolecinah bode

na križu razpet tri ure visel in kot nar večji hudodelnik na križu umerl. Vse to je on popred vedel, morebiti da se je zategadelj milo razjokal? Res ljubi moji! vse to, in še vse uno svoje neizrečeno terpljenje je Jezus dobro in jasno vedel in pred seboj vidil, pa njegove solze pomenijo nekaj druzega. „Glejte, je rekel svojim dvanajsterim, glejte gremo gori v Jeruzalem, in vse se bode dopolnilo, kar je pisanega od Sinu človekovega po prerokih. Izdan bo namreč nevernikom, in bo zasramovan, in bičevan; in potem, ko ga bodo bičevali, ga bodo umorili“, Luk. 18, 41. Vse to je dobro vedel in vidil, pa saj je zavoljo tega na svet prišel, za nas terpel, za nas svoje življenje dat in nas odrešit. Saj je pa tudi vedel in vidil, da bo tretji dan od smerti ustal, da bode tako v svojo čast šel, in da bode njegovo presveto ime in njegova sveta cerkev slovela in ostala do konca sveta. Niso njemu veljale njegove solze, temuč Jeruzalemskemu mestu, kakor je rekel ženam, ktere so jokale se in ga omilovale: „Hčere Jeruzalemske! nikar ne jokajte se nad menoj, ampak jokajte se nad seboj in nad svojimi otroki“, Luk. 23, 28. Jeruzalemčani so pregrešno živeli, in v svojej pregrehi terdovratni ostali; to sega Jezusu do živega serca; zavoljo pregrehe se on milo razjoka. Oh ljubi moji! spoznajmo, kako velika more biti hudoba pregrehe, da sam božji Sin nad njo gorkih solz pretaka; kaka ostra in strašna šiba pa tudi terdovratnega grešnika čaka, ker se pregrešni Jeruzalem toliko Jezusu usmili! Veliko bridkih solz se je zavoljo greha že prelivalo, in Bogu bodi potoženo! se jih še prelivalo bo. Ko bi jih vse zajeli, bi bilo gotovo široko, široko morje! Koliko je staršev, ki so zavoljo nepokornih in hudobnih otrok kervave solze pretakali? Koliko je nesrečnih ženkic in otročicev, kterim brezdušen oče zapravlja, jih terdo ima in jim obilno debelih solz iztiskuje! Koliko je nesrečnih deklet, kterim je hudoben prilizovavec in malopriden prijatel dobro ime in čast, dobro vest in nedolžnost ukradel in sedaj se po peklensko posmehuje, dokler se nesrečnej siroti ogoljfano serce žalosti in solz topi! Koliko je hlapcov in dekel, ki so v mladih letih veselo živeli, vse zagnali, vse na se obešali, sedaj pa so stari in stradajo, se porivajo in milo izdihujejo! Koliko je poštenih duš, ktere so hudobni jeziki opravili za dobro ime in poštenje, obrekovani in očernjeni morajo le vsevednemu Bogu svojih rev in težav tožiti! Koliko jih je pa tam — tam na unem svetu — tam v strašnem peklu, ki zavoljo svojih grehov gorečih solz pretakajo, in jih pretakali bodo brez vsega konca! Ja, ljubi moji! le greh je tisti nesrecni studenc, iz kterega vse solze na zemlji, v vicah in v peklu izvirajo. Pa vem, da ti grešnik za vse te solze malo ali še clo nič ne maraš; zatoraj te prosim, poglej danes gorke solze Jezusove, spoznaj, kaj da je greh! Jezus, ki te je ljubil neskoncno, ki te je ljubil do smerti, do

smerti na križu, ta Jezus se je danes milo zjokal zavoljo grehov, tudi zavoljo tvojih grehov! Ali je mar tvoje serce tako okamnelo, in tvoje oči že tako se osušile, da le ti nimaš solz za svoje grehe? Glej kralj David je grešil, pa ni spati mogel in v solze pomakal svoj vsakdanji kruh. Glej, sv. Peter je Jezusa zatajil, pa je toven šel in gorke solze točil. Glej sv. Avguštin je kot mladenč gerdo, razuzdano živel, pa skoraj je prosil Boga gorkih solz, omivati svoje nekdajne pregrehe. Grešnik le ti nimaš solz, le ti hočeš v nebesa priti brez solz prave pokore? „Jed, od ktere se nikoli ne smemo postiti, ako nočemo na potu opešati, ta jed je kruh grenkih solz prave pokore“, pravi sv. Bernard. Vsi, ki smo grešili, učimo se od Jezusa jokati se nad svojimi grehi, in prosimo Boga, da nam deli gorkih solz resnične pokore! Pa poglejmo, kaj Jezus dalje dela?

2. Jezus v današnjem sv. evangelji tudi toži.

Za česar delj Jezus joka, za tega delj tudi toži; greh je in terdovratnost Jeruzalemskega mesta, kar Jezus objokuje, in za česar delj toži. Pa vendar je nekaj posebnega, za česar delj Jezus toži. On pravi: „Da bi bilo spoznalo tudi ti, in zlasti ta svoj dan, kar je v tvoj mir. Zdaj pa je skrito pred tvojimi očmi. Zakaj prišli bojo dnevi nad te, in tvoji sovražniki te bojo obdali in stiskali od vseh strani. In bojo v tla pomandrali tebe in tvoje otroke v tebi, in ne bojo pustili v tebi kamna na kamnu.“ O strašen in grozoviten konec slovečega mesta in izvoljenega ljudstva! Vse to vidi Jezus jasno pred svojimi očmi, zatoraj se joka in toži, pa tudi pove, zakaj da se bode vse to godilo: „Zato, ker nisi spoznalo časa svojega obiskanja.“ Grozno gerdo in nehvaležno ravna grešnik proti Bogu — pa oh neskončna milost božja! Bog ga ne zapusti in ne zaverže, išče ovčico, ktera je zašla in se zgubila: „Bog noče smerti grešnikove, temuč da se spreoberne in živi“, Eceh. 18, 23. Bog kliče, vabi in išče grešnika, Bog ga obiskuje; srečen, kdor spozna čas svojega obiskovanja! Vsak človek, tudi nar veči grešnik ima svoj čas, ko ga gnada božja obiskuje, ko ga vabi milost božja. Oh da bi tudi spoznal, kar je njemu k sreči in v večno izveličanje! Tak čas je prisjal Ninivčanom, ki so preroka Jona slišali in spokorili se. Tak čas je imela očitna grešnica Magdalena, ki je gorke solze resnične pokore pretakala in Jezusove noge umivala. Tak čas je imel desni razbojnik Disma, ki se je v svojej poslednjej uri k Jezusu obernil in ga ponižno prosil: „Gospod spomni se me, kader prideš v svoje kraljestvo!“ Presrečni grešniki, ki niso zamudili čas svojega obiskovanja, našli so pri usmiljenem Bogu usmiljenja in večnega izveličanja! Kaka se pa godi grešnikom, ki zamudijo čas svojega obiskovanja? Poslušajte! Ko so Judje v babilonski sužnosti zdihovali, je v Babiloniji

gospodoval razuzdani, krivični in grozovitni kralj Baltazar. Nek večer napravi Baltazar svojim prijatlom in ženam bogato gostijo. Noreli in divjali so prav po ajdovsko. Kralj že pijan drugih pijač ukaže zlate in sreberne posode prinesti, ktere je bil njegov oče iz Jeruzalemskega tempeljna odpeljal. Pili so vsi iz teh svetih posod, norce uganjali ž njimi, in bli prav židane volje. Kar Baltazar zagleda človeško roko, ktera na steno nekaj piše. Njegovo oblicje obledi in kolena se mu straha tresejo. Stale so na steni tri besede, pa nihče jih ni mogel brati. Pošlejo po preroka Daniela. Ta pride in takole govori: Te besede se glasijo: Mene, tekel, fares, to je: soštel, vagal, razdelil. Soštel sem tvoje dni, pri kraju so; vagal sem tvoje dela, tožijo in obsodijo te; — razdelil sem tvoje kraljestvo in ga podal sovražnikom tvojim. In še tisto noč so sovražniki planili nad babilonsko mesto, in pomorili Baltazara in njegove goste. — Oh nesrečni grešniki, ki zamudijo čas svojega obiskovanja! Tako ima vsak človek izvoljeni čas svojega obiskovanja; tudi ti ga imaš, ljubi moj kristjan! bodisi kdor hočeš! Glej! ti si v časne reči ves zaljubljen, večnost in nebesa ti nikoli na misel ne pridejo, merzel si za sveto vero, za cerkvene reči in zapovedi božje. Pa greš nek dan v sveto cerkev, in poslušaš zvesto božjo besedo. Sedaj se ti jame serce ogrevati, mravlje ti letajo po celem životu, neka čudna žalost se te prime, zdi se ti, kakor da bi slišal mili glas: „Kaj pomaga človeku, da si cel svet pridobi, na svojej duši pa škodo terpi?“ Mat. 16, 26. Glej Bog te obiskuje, čas je tvojega obiskovanja! — Glej pridejo sveti in lepi prazniki, ki te živo opominjajo svetih skrivnost naše vere in povzdigujejo tvoje serce do svetih nebes; vidiš ti tudi lepo število brumnih kristjanov, ki klečijo okoli spovednice in ponižno stopajo k božjej mizi: tvoje ledeno serce se taja, neka neznana, skrivna moč te skoraj sili tudi prejemati sv. zakramentov, zdi se ti, kakor bi slišal Jezusa klicati: „Pridi k meni tudi ti, in te bom oživel in pokrepčal!“ Glej Bog te obiskuje, čas je tvojega obiskovanja! — Keršanski mladenč! imaš dobrega prijatla, ki je tvoj zvest tovarš po vseh tvojih potih, po gerdih, nesramnih, grešnih potih. Ni dolgo, kar sta bla oba zdrava, močna in židane volje. Kar naglo slišiš mertvaški zvon klenkati, veš komu tako milo poje? Tvoj grešni tovarš umira in se napravlja pred božjega sodnika. To te hudo zapeče, ti preleti vse žile in kosti, zdi se ti, kakor da bi zvonček milo pel: „Danes meni, jutre tebi.“ Glej Bog te obiskuje, čas je tvojega obiskovanja. — Keršanska deklica! imaš dobro prijatlico in tovaršico, ktera s teboj hodi po vseh somnjih in plesih, s teboj kupuje naj drajših in naj lepših oblačil, in s teboj vred gerdo in nesramno živi. Pa slišiš, da je dobila, kar je iskala, da nje oče preklinjajo, mati sklepajo, ona sama kervave solze toči, pa vse to nič ne pomaga, njeno poštenje in veselje je šlo po vodi. To ti sega globoko v serce, neka

sramota te oblije, da bi si obraz zakrila, zdi se ti, da slišiš nek skrivni glas klicati: Nedolžna duša in čisto telo je nar lepše in nar boljše blago! Glej Bog te obiskuje, čas je tvojega obiskovanja! Tako usmiljeni Bog človeka obiskuje z lepim, včasih pa tudi splete ostro šibo in z hudim grešnike obiskuje in kliče. Ljudje nezmerno živijo, pijancujejo in norijo. Bog jim pošlje slabe letine, vjime in drugih nesreč, da bi jih privadil po keršansko zmerno in trezno živeti. Tamle uni živi necisto in nesramno, Bog ga dene na bolno posteljo, da bi njegovo razberzdano življenje pokročal. Tale je ves lakomen posvetnega blaga, tudi po krivici si ga išče pridobivljati, stiskuje sosede, odira vdove in sirote, huda nesreča ga pa zadene, ali nevarna bolezen se ga loti, da bi spoznal, kako goljufno in minljivo da je vse posvetno blago, in kako neumno, na njega zanašati se. — Ljudje so visoki in prevzetni, pozabijo svojega stvarnika in rednika, malo marajo za njegovo hišo in čast, za njegovo voljo in zapovedi: Bog jim pošlje kugo, vojsko, lakoto, dragoto in revne čase, da bi ljudem previsoke glave poterl. Tako je Bog nar modrejši zdravnik, ki nam daje tudi grenkih zdravil, ozdraviti nas dušne bolezni in rešiti večne smerti: Usmiljeni Bog dolgo odlaga, pa gotovo zadene. Morebiti da pa tega ne verjameš, ljubi moj kristjan! in praviš: „Grešil sem, in kaj žalega se mi je zgodilo?“ Eccl. 5, 4. Tudi Izraelci so tako rekali in se Jezusu terdovatno zoperstavljali. Zatorej pa tudi Jezus milo zdihuje: „Kakor skerbna koklja svoje piščeta pod svoje peruti, tako sem jaz spravljal vas v izveličanje svojega kraljestva, pa niste hotli. Glejte! vaša hiša bo pusta pušćena!“ Mat. 23, 38. In kako strašno so se spolnile vse te besede! Komaj je minulo 40 let, in izvoljeno ljudstvo pride ajdovskim Rimcom v oblast, in judje se klatijo brez domačije kakor zgubljene ovčice brez svojega pastirja po svetu; lep in imeniten Jeruzalem je pokončan, in velicastni tempel razdjan; njegova groblja pa nam vsem oznanuje strašno resnico, da joh in gorje grešniku, ki zamudi čas svojega obiskovanja!

Sklep.

Obernimo se, ljubi bratje in sestre moje! še enkrat k usmiljenemu Jezusu; glejte on se joka in toži! Nam in našim grehom veljajo njegove gorke solze in grenke besede. Mi grešimo pogostoma, grešimo smertno in letimo proti strašnemu breznu časne nesreče in večnega pogubljenja. To Jezus gleda in mile solze se mu po licih uderajo. Spoznajmo, kako hudoben in strašen da je greh in varujmo se ga skerbno! Pa Jezus tudi toži! Zakaj da kej? Zato ker Bog vsakega grešnika vabi in kliče, ga obiskuje, grešnik pa ne spozna časa svojega obiskovanja. Ali mar ni tudi pri nas usmiljeni Bog že

terkal, ali nas ni že obiskal in nas zbujal, zdramiti se in ustati iz grešnega spanja? Ali smo spoznali izvoljeni čas svojega obiskovanja? Oh! ljubi moji! „Kadar glas Gospodov slišite, ne zaterdite svojih serc“, ps. 91, 8. Danes nam še sije zlati čas božje milosti, ali pa vemo, kdaj nam bode potekel? Zatoraj: ne jutre, jutre — temuč danes, danes. Usmiljeni Jezus! gledaš iz svetih nebes na nas vse in se morebiti milo jokaš in grenko tožiš. Dodeli nam potrebne gnade, spoznati izvoljeni čas svojega obiskovanja, in slišati tvoj mili glas, kadar nas kliceš; dodeli nam gorećih solz, omivati naše duše vseh pregreh! Priserčni kristjani! Jokajmo se mi in tožimo mi zavoljo svojih grehov, in naše černe duše bojo bele kot novo paden sneg! Amen.

Pridiga za deseto nedeljo po binkoštih.

(Colnar nas uči prave ponižnosti.)

„Colnar je od daleč stal in še oči ni hotel proti nebu vzdigniti, temuč je terkal na svoje persi, rekoč: Bog! bodi milostljiv meni grešniku.“ Luk. 18, 13.

Uvod.

Ni ga med nami, ni ga med ljudmi vesoljnega sveta, ki bi ne imel pritožiti se, da ga je kdo nalegal, osleparil, ogoljfal. Kaj pa mislite, kdo je kaj tisti, ki nas naj večkrat nalega, oslepari in ogoljfa? Sv. Krizostom nam to pove: Ni ga, ki bi človeka večkrat in hujše goljfal kakor človek sam;“ in že davno pred njim je sv. apostel Pavl učil: „Ako kdo misli, da je kej“ (visok in pravičen pred Bogom iz samosvoje moči), akoravno vendar ni nič, ta zapeljuje in goljfuje sam sebe.“ Mi Slovenci imamo tudi prigovor, ki nam ravno to pravi: „Samosvoja hvala slabo slovi!“ Takih ljudi, ki so sami sebe goljfovali, nikoli ni manjkalo; že ob Jezusovem času so bili in so še sedaj in žalibog! njih seme nikoli pomerlo ne bo. Taki ljudje sami sebe za pravične imajo, sami sebe hvalijo in povišujejo, druge pa černijo, za krivične štejejo in ponižujejo. In vendar je ljuba ponižnost vsakemu človeku potrebna, da tukaj na zemlji mirno in brumno živi, in enkrat srečno v nebesa doide.

Brez ponižnosti angeli božji niso mogli ostati v nebesih: prevzeli so se, in Bog jih je pahnil v peklenski brezden. Adam in Eva sta hotla biti kakor Bog, zatoraj sta grešila in sveti raj zaperla sebi in nam vsem. Toraj govori sv. Duh Prip. 13, 7.: „Napuh je začetek vseh grehov,“ in sv. pismo starega in novega zakona priporočuje nam ljubo ponižnost in svari nas gerde prevzetnosti. Že stari Job 22, 29 pravi: „Kteri se

ponižujejo, bodo povišani, in kdor svoje oči pobeša, bo ozdravljen;“ in modri Salomon 3, 23. piše: „Prevzetnost bo človeka v nesrečo pahnila, ponižni pa bo našel usmiljenja. Ravno tako učijo tudi ssv. apostelni. Sv. Pavl piše: „Vsakdo pošteno in pametno od sebe misli; zakaj vsi prevzetni so Bogu sovraž, ponižnim pa je zlo prijazen,“ Pet. 5, 5., in sv. Jakop 4, 6. pravi: „Bog se prevzetnim ustavlja, ponižnim pa svojih gnad deli.“ Kar sem vam dosedaj dokazoval, uči tudi Jezus v današnjem svetem evangelji. Pripoveduje nam namreč priliko od prevzetnega farizeja in ponižnega colnarja, da bi nam pokazal, kako gerda in ostudna da je prevzetnost, kako lepa in ljubezniva pa ponižnost. Pa časa mi zmanjkuje, govoriti vam od prevzetnosti in ponižnosti; zatoraj sem si izvolil, govoriti vam od ponižnosti, ktera se tako lepo sveti na zgrevanem colnarju. Colnar je bil

1. ponižen pred Bogom;
2. ponižen pred bližnjim in
2. ponižen pred sam seboj.

Učimo se biti ponižnim! „Ponižnost je perva čednost, uči sv. učenik Tomaž; kajti mati je vseh drugih;“ zatoraj zvesto poslušajte! —

Razlaganje.

Judovski kralj Herod Agripa je pri nekej velikej slovesnosti oblekel posrebernjeno, prelepo obleko; govoril je svojemu ljudstvu sladkih besed. Med tem začno njegovi prilizovavci klicati: „Ne človek, ampak bog nam govori.“ Kralju je serce veselja plavalo in bil je židane volje, ker so ga boga imenovali. Bog pa je napuhneža udaril, in koj tam pri priči so se ga lotile hude bolečine po životu, brez števila červov se mu napravi v trebuhu, ki ga grizejo in zjedajo pri živem truplu; Bog je prevzetnega kralja ponižal. Ali ga je mar potem spet povišal? saj pravi Jezus: „Kdor se poniža, bo povišan.“ Kralja Heroda je Bog ponižal; Jezus pa le pravi: „Kdor se, kdor sam sebe ponižuje, bo povišan.“ To je storil zgrevani colnar v današnjem evangelji.

1. Colnar se je ponižal pred Bogom.

Šla sta, pripoveduje Jezus dva človeka v tempelj molit; pervi je bil farizej, drugi pa colnar. Prevzetni farizej, v tempeljnu svojo glavo povzdiguje, poišče visok kraj, da bi ga vsi ljudje gledali in jame takole moliti: „Gospod Bog! lepo se ti zahvaljujem, da sem boljši kot vsi drugi ljudje.“ Lejte ga prevzetneža! Namesto

da bi prosil, naj ga Bog grehov obvarje, naj mu zanaprej svojo gnado deli in naj mu grehov odpusti, — — še v misel ne jemlje, da je vse, naj bi bil tudi naj brumnejši in pravičnejši izmed vseh, le prejel od usmiljenega in vsemogočnega Boga; in namesto se pred Bogom ponižati in Boga hvaliti, stoji visoko po koncu in hvali sebe! Vse drugači se je obnašal colnar. Stopiti v hišo božjo, ga spreleti sveta groza, ne upa si izbirati imenitnega prostora, temuč od daleč ponižno postoji, svoje oči pohlevno pobesi in terka na svoje persi, rekoč: „Bog bodi milostljiv meni grešniku!“ Tako stoji revna stvar pred svojim stvarnikom, spokorni grešnik pred svojim sodnikom in hvaležni otrok pred svojim očetom: zgrevani colnar se je ponižal pred svojim Bogom. —

Učimo se toraj perve stopnje prave ponižnosti: Spoznajmo, da je vse, kar imamo na duši in telesu, le božji dar, kterega mi nismo zaslužili. Si rojen imenitnega stanu, imaš skerbne in premožne stariše, je tvoje telo čedno in zdravo, slovi tvoje pohištvo, so tvoje skrinje in hlevi polni: ponižaj se pred Bogom, božje je vse, Bog ti je dal. Tvoja glava je prebrisana in modra, tvoje serce je rahlo in žlahno, zvesto svoje dolžnosti spolnuješ, greha se skerbno varuješ, tudi dobrih del obilno opravljaš; ponižaj se pred Bogom, božje je vse, Bog ti je dal: „Kaj imaš, o človek! da bi ne bil prejel; ako si pa prejel, zakaj se napihuješ“, I. Kor. 4, 7. in: „Po božjej milosti sem, kar sem“, I. Kor. 15, 10. — Učimo se dalej prave ponižnosti: Sprejemljajmo voljno in poterpežljivo vse, kar nam Bog pošilja, naj si bode še tako grenko in težavno; saj nam vse le pošilja k našej časnej in večnej sreči, ali nas strahuje in kaznuje, ali skuša in čisti; zatoraj opominja nas sv. Peter I. 5, 6: „Ponižujte se pod mogočno roko božjo, da vas Bog poviša ob času obiskovanja.“ — Pa še nekaj moramo zvesto opravljati, da bomo resnično ponižni pred Bogom: spolnovati njegovo sveto voljo iz ljubezni do Boga. Kdor je visoke glave, temu je malo mar za božje zapovedi, in akoravno kej dobrega dela, je vse le prazna slama, ker manjka ljubezni božje; godi se mu, kakor farizeju, ki se je postil, je molil in ubogajme dajal, pa nič ni dopadlo Bogu, zato ker ni imel božje ljubezni, doprinašal je vse zavoljo ljudi. Ponižni kristjan si prizadeva božjo voljo tenko spolnovati, obilno dobrih del doprinašati pa vse iz ljubezni do Boga: „Ko bi človeške in angelske jezike govoril, — ko bi znal prerokovati in vedel vse skrivnosti, in imel vso učenost in vso vero, — ko bi razdal ubogim v živež vse premoženje svoje in ko bi svoje telo dal, da bi zgorelo: ljubezni bi pa ne imel, mi nič ne pomaga“, I. Kor. 13, 1. Tako se

od colnarja učimo poniževati se pred Bogom; učimo se pa tudi ponivati se pred bližnjim, zakaj

2. Colnar se je ponižal pred bližnjim.

Prevzetni farizej je stal in molil: „Gospod Bog! lepo se ti zahvaljujem, da sem boljši kakor drugi ljudje. Drugi so ubijavci in razbojniki, goljufi in krivičniki, nečistniki in prešestvavci, kakor je ravno ta colnar za menoj takih eden.“ Lejte ga prevzetneža! Namesto pred svojim pragom pometati, kjer je smetja na kupe, se ogleduje na hiše svojih sosedov; — namesto bruno iz svojega očesa izdreti, gleda le, da bi pezder izderl iz očesa svojega brata! Kako ponižno se pa colnar vede? On ne gleda po ptujih ljudeh, ktere bi černil in zaničeval, ali pa po kterih bi se meril in izgovarjal, od svojega bližnega še besedice ne zine, temuč na svoje persi terka in kliče: „Bog! bodi milostljiv meni grešniku!“ —

Bodimo ponižni pred svojim bližnjim tudi mi: Vsi od cesarja do berača imamo neumerjočo dušo, ktera je stvarjena po božjej podobi, za ktero je edinorojeni sin nebeškega Očeta Jezus Kristus svojo rešnjo kri prelil, ktero je sv. Duh pri sv. kerstu posvetil in jo posvečuje pri vseh ssv. zakramentih, za ktero je mesto že pripravljeno v nebeškem kraljestvu. Pa ti si morebiti bogat, tvoje oblačila se zlata in srebra blesketajo in tvoja lepa postava in zalo lice daleč okoli slovi. Pa glej! berač, ki v stergani suknji na tvoje duri poterka, je pred malo leti bogatejši bil in imenitnejši kot ti; Bog ve, kaj še tebe čaka, ne zamčuj ubožca, on prenaša križe in težave voljno in poterpežljivo in pred Bogom več velja kot ti, ki svoje premoženje narobe obračaš, po grešnem zapravljaš in zlati čas tratiš: „Kdor se na svoje bogastvo zanaša, pade“, pravi modri Salomon, pripov. 11, 29. Zakaj bi se nad druge povišal, moj kristjan, ki niso tako lepo in bogato oblečeni kot ti, ki niso tako zale in močne postave kot ti? Poglej sivega starčeka in staro ženkico; tudi oni so bili nekdaj lepi, močni in terdni kot ti, — pa kje je tisto šibko telo, kje so tiste cveteče lica ko kri in mleko, kje tiste bistre oči, tisti prijazni pogled in sladki jezik? Oh glej! vso lepoto in vso moč jim je starost odvzela, glava se jim že k grobu priklanja, oči so otemnele, lica obledele in kjer so se drage oblačila nekdaj lepo prilegale, mahajo stergane cunje. Kako lepa je roža, kader cveti, — pa cvetje njeno hitro hitro obleti. — Pa vidiš marsikterega grešiti, hudo in pogostoma grešiti, in misliš, kaj bi se nad njim ne poviševal, kaj ga ne zaničeval in obrekoval? Ljubi prijatel moj! Žalovati bi imel nad svojim bratom, omilovati bi ga imel in za njega žebrati; kdo pa ti je dal pravice, zaničevati in pogubljati ga? „Kdo si ti, da ptujega hlapca sodiš; njegov Gospod ga bo za nedolžnega ali dolžnega obsodil“; Rim. 14, 1.... In marsikteri ni tako hudoben,

kakor se ti dozdeva, hudobni svet ga krivično černi in neusmiljeno toži. Sam večni Bog ve, kaka huda skušnjava da ga je nadlegovala, kako dolgo da se je serčno vojskoval, slednjič pa vendar le obnemagal in padel; in ali veš, da bode v grehu obležal? Ali božja gnada in luč ne more zasijati tudi v njegovo temno in merzlo serce in ga spreoberniti v pravičnega? Poglej na goro Kalvarijo; ondi visi na desnici križanega Jezusa nek razbojnik in ubijavec; farizeji ga sodijo in pravijo, da je smerti vreden; res on umerje, ali mar umerje kot grešnik? o nak! on umerje kot zgrevan spokornik, kot srečen svetnik, in zasliši sladkih besed: „Resnično ti povem, danes boš z menoj v raji!“ Luk. 23, 43. Ne pozabimo, kar Bog sam pravi: „Moji poti niso vaši poti“ in njegova gnada in milost dalječ sega, še tje sega, kjer bi človek mislil, da ni več pomagati. Zatoraj nobenega človeka, naj si bode kteri in kakšen hoče, ne zaničujmo in ne obsojujmo; obnašajmo se prijazno in priljudno, bodimo pokorni svojim predpostavljenim in bogajmo vselej in pomagajmo, kjer je potreba in kolikor premoremo; tako se ponižujemo pred bližnjim, kakor zgrevani colnar, in stopimo na drugo stopnjo prave ponižnosti. —

3. Colnar se je pa še poniževal pred sam seboj, — delajmo tako tudi mi!

Farizej je Boga hvalil, da ni kakor drugi ljudje, zraven je pa še pristavil: „Se postim dvakrat v teden; dajem desetino od vsega, kar imam.“ Lejte ga prevzetneža, kako svoje dobre dela Bogu na perste šteje, kakor da bi jih vsevedoči Bog ne vedel, kako se baha in prešima! Za njim pri durih stoji pa colnar; gotovo ni bil prazen dobrih lastnost in dobrih del, saj vemo, da je colnar Cahej polovico svojega blaga dal ubogim, in vso krivico povernil čveterno. Pa vendar ponižni colnar nič dobrega od sam sebe ne našteva, še omeni ne, temuč le spozna, da je grešen človek; zatoraj si ne upa oči povzdigniti, na svoje persi terka in zdihuje: „Bog! bodi milostljiv meni grešniku!

Stopimo na tretjo stopnjo prave ponižnosti in ponižujmo se pred sam seboj! Poniževati se pred sam seboj, se pravi: Dobrega, kar na sebi čutimo in vidimo, ne tajiti, pa ga ne sebi pripisovati, temuč božjej gnadi, in ga brez potrebe ne raznašati. Tudi sv. apostel Pavl je bil prisiljen nehoté naštevati vse, kar je opravil, zmagal in preterpel zavoljo Jezusa Kristusa, pa vendar na koncu še pristavlja: „Neumen sem postal“, pa vi ste me prisilili, da sem vse to povedal, — vendar je spoznal: „Po božjej milosti sem, kar sem — in božja gnada in milost v meni ni ostala brez sadú“, Efes. 2, 3. Zatoraj, o človek! ako res kej dobrega in hvalevrednega na sebi občutiš in vidiš, ne prevzemi si, ponižno klici: „Ne meni, ne meni, temuč tebi o Bog! bodi čast in hvala! Pa vendar zraven ne spreglej, da še vendar velikrat

grešiš in Boga žališ, in ne prenehaj, svojih grehov spoznavljati, zgrevano odpuščanja prositi in ga tudi terdno pričakovati od usmiljenega Boga; ne pozabi, da bi mogel še veliko več dobrega delati, svoje dolžnosti zvestejše spolnovati, ne pozabi, kar Jezus pravi: „Ako ste vse storili, kar se vam je ukazalo, recite: Malopridni hlapci smo: storili smo, kar je bila naša dolžnost“, Luk. 17, 10. Premišljuj tudi večkrat, kar in kolikor je Bog storil, te podučiti, svariti, od greha odverniti in očistiti, kam bi bil zabredel brez božje pomoči, in kam bi se bil pa tudi povzdignil in kako pravičen in popoln bi že bil, ako bi se bil zvestejše deržal božje luči in poslužil božje pomoči! Sv. Frančišk se je rad nar večega grešnika imenoval. Tovarši mu enkrat rečejo: „Ali to ni skrita prevzetnost, da se ti, ki tako sveto živiš, imenuješ nar večega grešnika?“ Ponižno jim odgovori svetnik: „Ko bi drugi ljudje tolikih gnad in milost od Boga sprejemali, bi gotovo še svetejše živeli.“ — Ponižuj se pred sam seboj, in ne glej po drugih ljudeh in ne meri se ž njimi: „Ne primerjaj se, pravi sv. Bernard, ne višjim ne nižjim, ne nekterim, pa tudi enemu samemu ne; temuč kakor sv. Pavl uči, slehern glej na svoje dela in meri jih po meri pravice“, II. Kor. 10. Kako lahko samosvoja ljubezen človeka oslepi in goljfa, da le takih vidi, ki so hudobniši kot je on, in kako lahko se mu tudi godi, kakor svetemu Petru, ki je rekel: „Da bi se ravno vsi pohujšali nad teboj, jaz vendar ne; pripravljen sem za te v ječo in smert iti; svoje življenje za te postavim.“ To je bilo toliko, kakor bi bil rekel: Jaz nisem boječ in nestanoviten, kakor uni aposteljni in učenci; le moja vera je terdna in moja volja serčna. Le nekaj ur je preteklo, in Peter, ki je druge po strani gledal in se nad njimi poviševal, ravno ta Peter je sramoten padel! Zatoraj ponižujmo se pred sam seboj, da se ne merimo z drugimi, temuč samo na se gledamo in radi obstojimo, da smo pred Bogom le revni grešniki!

Sklep.

Ljubi kristjani! večkrat hodite po polji; kteri klasi vam naj bolj dopadajo? Ali mar tisti, ki ravno naviš šterlijo? Prazni so ti klasi, težki svoje glave globoko priklanjajo, kteri vam dopadajo? — Tudi mi ljudje smo kakor žito na polji, Oce nebeški je naš gospodar, kteri ljudje bojo mar tudi temu gospodarju dopadli, — mar tisti, ki svoje glave prav visoko nosijo, ali pa le pohlevni in ponižni? To nas je Jezus ucil v današnjem sv. evangelji, ki je rekel: „Vam povem, colnar je šel opravicen v svojo hišo, farizej pa ne; ker vsak, kteri se povišuje, bo ponižan; kdor se pa ponižuje, bo povišan.“ Zatoraj bodimo ponižnega serca, in ponižujmo se pred Bogom, pred svojim bližnjim in pred sam seboj, in tudi povišani bodemo na zemlji pred ljudmi in nebesih pred Bogom! Amen.

Pridiga za ednajsto nedeljo po binkoštih.

(Govoril. M. H.)

(Poslušajmo in govorimo prav.)

„Odperle so se mu ušesa, in razvezala se je vez njegovega jezika, in je prav govoril.“ Mark. 7, 35.

Uvod.

Imenitna darova božja sta uho in jezik. Že mlado dete posluša sladki glas skerbnega ateja in ljube mamice in se prijazno smehlja; — fanticek in deklica rada v šolo hodita, kjer slišita pripovedovati od ljubega Očeta v nebesih, od usmiljenega Jezusa, od svetih nebes in kaj storiti, da večno tje pridemo; — tudi odraščeni poslušamo vse lepe nauke, ki jih potrebujemo za svojo časno in večno srečo. Ravno tako dobro je, da govoriti moremo, le tako smo v stanu, hvaliti svojega Boga in prepevljati mu čast in slavo, — učiti svoje nevedne brate in sestre, tolažiti svoje žalostne prijatle, in tožiti in razodevati vse, kar nam serce teži. Oh kako nesrečen je človek, kterega uho je zaperto in kterega jezik je zavezan, da ne sliši in ne govori, vsred svojih prijatlov ostane sam, zapuščen in žalosten! Tako siroto pripeljejo milemu Jezusu, da bi ga ozdravil. Jezus vzeme gluhomutca na stran, vtakne svoje perste v njegove ušesa, plune, in se dotakne njegovega jezika, pogleda v nebo, zdihne in reče: Efeta! to je odpri se. In kar odperle so se mu ušesa in razvezala se je vez njegovega jezika, in je prav govoril. Vsi, ki so to vidili, so se čudili rekoč: Vse je prav storil, gluhim je dal slišati in mutastim govoriti!

Ljubi kristjani! tudi nam je dal mili Oče nebeški uho, po kterem slišimo, in jezik, po kterem govorimo. Tudi posluh in jezik slišita med tistih pet talentov, uči sv. Gregor, kterih je gospod nam svojim hlapcom dal, da bi ž njimi modro kupcevali, in si služili večno življenje. Kaka pa je z nami? Ali poslušamo in govorimo, kakor gre Bogu v čast, in v naše izvelicanje? Kakor druge darove božje milosti tudi ta dva počutka našega telesa radi narobe in po grešnem obračamo. Bote mar prašali kako, le malo poterpite, ravno to vam danes pokažem in rečem:

1. Mi poslušamo, kjer bi imeli gluhi biti, in smo gluhi, kjer bi imeli poslušati.

2. Mi govorimo, kjer bi imeli molčati, in molčimo, kjer bi imeli govoriti. Poslušajte!

Razlaganje.

Vse, kar je Bog stvaril, je stvaril čudno, ker je vsemogočen. Nar čudnejša stvar je pa človek; — poglejte človeka, kamor hočete, povsod vidite očitne znamnja čudežev božjih. Med te čudeže

gre šteti tudi uho in jezik. Bog je vse prav storil; da bi le tudi mi vselej prav delali! Mi pa žalibog obračamo božje darove napačno in krivicno.

1. Mi poslušamo, kjer bi imeli gluhi biti, in smo gluhi, kjer bi imeli poslušati.

Že modri Sirah v starem testamentu opominja: „Zagradi ternjem svoje ušesa, nikar ne poslušaj hudobnega jezika“, Sir. 28, 28. Vendar

a) mi poslušamo, kjer bi imeli gluhi biti.

Pridejo zaviti zapeljivci in imajo obilno pripravljenih sladkih besed. Glej, prijatel moj! ne redko slišiš zapeljive besede: Pomagaj si, kader moreš; kaj boš to majheno krivico, to malo goljfijo, to šalno laž toliko obrajtal, saj tudi ta ali uni tako dela, in srečno se mu poda. Koliko jih je, ki poslušajo teh hudobnih besed! — Tebi o mladenč! se prilizujejo malovredni tovarši; pravijo: Norec! zakaj da ne uživljaš svojih mladih let, kmalo minejo, pojdi z nami, da se veselimo in si vencov spletamo: igrati, pijancevati, ponočevati, to je za nas, pridi, kamor tudi drugi zahajajo, pusti žalost in molitev starim dedejem in babicam, žalost za nas že sama pride; o ljubi mladenč, ali mar boš poslušal teh peklenskih pomagavcov? — Za teboj, keršansko dekle! lazi eden, ki imenuje se tvojega prijatla, ki ti sladko prisega, da te neizrečeno ljubi, sladke besede in zlate obljube se mu iz ust cedijo, hvali tebe in obcuduje tvoje lepo postavo in tvoje bogate oblačila; tako te moti in zbuja tvoje grešno poželenje. Pa deklica glej: ako ga rada poslušaš, skoraj te bode oslepil in vse solze, da bi jih celo morje potočila, ne bodo oprale ostudnega madeža zapravljene nedolžnosti in poštenosti. Kdo bi verjel, da se jih še veliko nahaja, ki poslušajo teh goljufivih besed? Tako ljudje poslušajo zapeljivcev, kjer bi imeli gluhi biti. — Primeri se dostikrat, da nas ljudje obrekujejo in zmerjajo. Tudi Jezusu se je ravno taka godila. Kaj pa je on djal? Molcal je, kakor da bi nič slišal ne bil. Moj kristjan! kader te neumni ljudje obrekujejo in zaničujejo, ne maraj nič za njih hudobne besede, ne boj se za svojo čast, saj tudi mesec ne zgubi svoje mile svitlobe, ako ravno bezpametni psi v njega lajajo. Nek duhovnik je divjim Indijancom Jezusov nauk oznanoval. Med pridigo stopi divji Indijanec k njemu in mu v medočje pljune. Kakor da bi se ne bilo nič zgodilo, vzame mašnik svojo haderco in se molčé obriše. Kaj boš ti poslušal hudobnih ali neumnih ljudi prazne govore; ostani pohleven in krotek, molči, pozabi in čakaj, da se zmerjavci v svojej hudobiji utrudijo. —

Godi se rado po svetu, da se bližnji obrekuje in obira. Glej! komaj se od bližnega kaka pregreha zve, hitro imajo ljudje svoje veselje in kratek čas, svoje jezike brusiti, bližnega slabosti raznašati, tudi še

kej novega pristavljati in tako svojemu bratu ali sestri naj veče blago — čast in dobro ime — podjedati in krasti. Ali je mar prav in keršansko takih obrekovavcov poslušati? Pa vendar se to godi vsak dan po svetu. Res je toraj, da poslušamo, kjer bi imeli gluhi biti, zraven:

b) smo pa gluhi, kjer bi imeli poslušati.

Sv. pismo pravi: „Njih serce je strupno . . z ušesi ne slišijo“, dj. ap. 28, 27. Kteri so mar taki? Keršanski otroci! Usmiljeni Bog vam je dal skerbnega očeta in modro mater, učijo in svarijo, prosijo in grajajo vas. Ali jih mar poslušate? Zakaj da se marsikteri oče jezi in togoti, ker ga odrašćeni sin noče več ubogati; zakaj da pa marsiktera mati milo zdihuje in gorke solze pretaka, ker se odrašćena hči malo mara za materne besede? Pa sin! hčer! ti ne poslušaš očetovih in maternih besed in prošinj, pa le čakaj! tisti nad nami jih posluša, kteri je rekel: „Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in ti dobro pojde na zemlji. Pride gotovo še ura, kjer ne boš več slišal govoriti očeta in matere — kaj bi pa tedaj dal, da bi jih le enkrat še slišati mogel; sedaj si pa gluh?! — Jezus je rekel svojim učencom: „Srečne so vaše ušesa, ker slišijo, kar je veliko prerokov in pravičnih želelo slišati, in niso slišali!“ Mat. 13, 16. Tudi nam se oznanuje ravno tisti Jezusov nauk, oznanuje se v šoli in v cerkvi, oznanuje se na pridižnici in spovednici. Pa kaka se godi božjej besedi? Pravi ljudem praznih kvant, govori jim še tako nespodobnih in gerdih besed, poslušali te bojo cele dni in noči, pa povej jim kej iz keršanskega nauka, boš vidil, hitro se bojo naveličali, hitro jih ušesa bolijo in oglušijo. Skoraj celih šest dni se pogovarja od posvetnih potreb in reči po vseh hišah in vaseh, le samo sveto nedeljo se oznanuje božja beseda, ktera nam kaže pot v svete nebesa, in koliko je kristjanov, kterim se strašno merzi le slišati besedico keršanskega nauka: imajo ušesa pa ne slišijo! „Kdor je iz Boga, božjo besedo posluša, zato je vi ne poslušate, ker niste iz Boga“, Jan. 8, 47. — Še nek mili glas čujem; zdi se mi, da pride iz žalostnega in pobitega serca. Zagledam staro ženkico, ktera ob palici lazi od hiše do hiše in ubogaime prosi, lepo prosi za božji dar. Kdo bi si v misel vzel, da se nahaja tudi takih kristjanov, ki tudi tako milih prošenj ne slišijo, ki imajo obilno, ki bi lahko pomagali in podarili, pa gluhi so in ostanejo. Pa bode tudi Kristus enkrat gluh, kader bojo oni prosili usmiljenja in večnega izveličanja, da! gluh bode Kristus, kteri je rekel: „Karkoli ste storili nar manjšemu med vami, ste meni storili“, Mat. 25, 40. — Tako napačno se mi obnašamo zastran naših ušes: mi poslušamo, kjer bi imeli gluhi biti, pa smo gluhi, kjer bi imeli poslušati. Ravno tako narobe pa ravnamo zastran našega jezika:

2. mi govorimo, kjer bi imeli molčati, pa molčimo, kjer bi imeli govoriti.

Že modri starega zakona pravi: „Smert in življenje sta jeziku v oblasti“, prip. 18, 21. In res, kdo šteje vseh hudobij, vseh nesreč, vseh grehov, kar jih napravijo hudobni jeziki, — kdo vaga vseh solz in vseh žalosti, ki jih vidimo zavolj hudih jezikov, kdo šteje veliko trumo tistih, ki so jih lažnjivi jeziki ogoljfali, zapeljali in pogubili! To se pa godi, ker

a) govorimo, kjer bi imeli molčati.

Poglejmo nekaj, kako se godi po svetu! Tam sedijo dobri prijatli in so veseli. Eden izmed njih, ki si nar modrejši dozdeva, brusi svoj lažnjivi jezik. Kakor da bi vse vedel in znal, marnova od božjih reči, zasmehuje sveto vero in božjo službo, černi duhovsko in deželsko gospodo, podpihuje in šunta ljudi in spravlja reči in naukov na beli dan, da bi svet se skoraj moral ves smešati, če bi njegova obveljala. Ali je mar prav, da ta govori, ali bi ne bilo modrejše in boljše, če bi molčal? — Bog ti ne daje vsega, kar poželjuješ, še tudi kaka nesreča te zadene, in težka butara na tvojih ramah sloni. Res si, ljubi moj! omilovanja vreden; ali je pa prav, da zoper Boga in nebesa mermraš, razbijaš in preklinjaš. Tako govoriti se kristjanu ne spodobi; kristjan le zdihuje mirnega in zadovoljnega serca kakor brumni Job 1, 21. „Božja roka me je zadela; pa smo toliko dobrega od Gospoda prejeli, kaj bi tudi nekaj malega težav in britkost ne jemali; ime gospodovo bodi hvaljeno!“ — Tam sedijo ukup neke ženkice, skoraj bi jih po zunajnem za brumne in pobožne imel; pa poslušaj, kaj govorijo. Ravno imajo nekega soseda v mislih, in oh kako neusmiljeno tergajo njegovo dobro ime, kakor lakotni volki revno ukradeno ovcico; jeziki ropotajo kakor toča na strehi, pezder se jim dozdeva debelo bruno in obrekovanja ni konca ni kraja, je mar keršansko in prav, tako govoriti? Ne motite se: „Od vsake prazne besede bote odgovor dajali sodni dan“, pravi Jezus, Mat. 12, 36. — Neka žal besedica je tvojemu sosedu spodletela, ni storil po tvojej volji, zameril se ti je in razžalil te. Ali je prav, da ga zmerjaš in kolneš, da polom napravljaš, kakor bi vse na kupe šlo? Poslušaj, kako Jezus Kristus, tvoj odrešenik pa tudi tvoj učenik tiste plačuje, ki ga zmerjajo, zapljujejo, na križ razpenjajo in morijo: „Oče! tako govori učenik — Oče, odpusti jim, kajti ne vedó, kaj delajo!“ Luk. 23, 34. Vidim tam stati cel trop mladih ljudi, še otroci so vmes; poslušajmo, kaj govorijo. Gerde, umazane in nesramne besede, černe ko pekel, se slišijo iz njih ust; otroci vsako besedo žejno požerajo, vsi se smejijo na vse gerlo — sam pekel rokami ploska — angeli varhi se pa na strani milo jokajo. Ali se spodobi, da kristjani

pogovarjajo se nesramnejše kot nekdajni ajdi? Tem veljajo Jezusove besede, ktere je rekel farizejem: „Vi kačje seme! kako bi zamogli dobro govoriti, ker ste hudobni?“ — Tako obračamo svoj jezik narobe: govorimo, kjer bi imeli molčati, zraven pa

b) molčimo, kjer bi imeli govoriti.

Prerok Izaija je vidil veličastvo božje, pa ni govoril. Zatoraj je izdihoval: „Gorje meni, ker sem molčal, grešen mož sem, po jeziku sem grešil!“ Iza. 6, 5. Ravno tako še tudi sedaj marsikdo molči, ki bi imel govoriti in tako greši in se pogublja. Stopimo v tamle uno hišo in kaj vidimo in slišimo? Otroci in posli kolnejo in klafajo, se legajo in obrekujejo, pijančujejo in voglarijo: ali ni gospodarja ali očeta, ki bi svaril in hudobne jezike krotil? Je gospodar, je oče, pa je mutast, mesto govoriti, le molči in — ali ni drugače — še sam pomaga. Le počakajte očetje in gospodarji; sedaj so vaši jeziki zavezani, odrešila se bode ta zaveza, ko bote joh in gorje klicali na se, svoje otroke in posle! — Tam je mati, ktera svojo hčer neizrečeno ljubi; vidi jo v nevarnosti, zapeljivec za njo hodi, jej mreže stavi, in deklica ga rada posluša. Mati vse to ve, in mati hčer serčno ljubi in jo bo gotovo vse nesreče ovarovala? Mati pa — mati je mutasta, mati vidi in molči, ker svojemu otroku ne more nič odreči. Pa ni dolgo, kar mati že zdihuje in joka; pa hči je že zapeljana. Mati, keršanska mati, zakaj da pa nisi poprej govorila? Tako so predpostavljeni mutasti, in jih zadevajo strašne besede, ki jih je Bog po Izaiju govoril: „Podobni so mutastim psom, ki lajati ne znajo“, Iz. 56, 10. — Pojdi zvečer skoz kako vas, ali pojdi v nedeljo memo kake kerčme, poslušaj, kako lepó pojó, da se razlega po celej vasi; gotovo se že veseliš prihodnje nedelje, peli bodo, da bo vse cinglalo po cerkvi. Pa kaj se godi: orgle zapojó in zraven slišiš kakih treh ali štirih glasov, uno po cerkvi je vse tiho in mertvo — vse je mutasto; ali ni taka, ljubi poslušavci! kjer gre Boga moliti in prositi jasno in glasno, kjer gre božjo čast in hvalo prepevljati, ondi so ljudje radi mutasti. Ali mar ni grešno, tistega zabiti in ga ne poveličevati, kteri nam je dal jezike in gerla? Ali mar ne veljajo besede sv. Pavla tudi nam: „Prepevljajte Bogu čast in slavo v psalmih in duhovnih pesmih!“ Kol. 3, 16. — Nekdo je zanemaral že dolge leta spovedati se; le en sam greh je, kterega se spovedati noče, kteri mi pa že dolge leta kot težek kamen teži revno serce, da nikoli ne more prav iz celega serca vesel biti. Spet pride čas, k spovedi iti. Nemirna vest in angel varh ga spodbadata, vse, vse zgrevano in očitno odkriti duhovnemu očetu. Oh ljubi brat! keršanska sestra! ne derži jezika za zobmi, spregovori in odkrij vse, kar ti serce tlači. Res on se spoveduje, in že mu je ravno tisti greh na jeziku, pa — oh nesreča! on se sramuje, on se boji — in zamolci, je

mutast o nesrečnej uri! „Taki grešniki, uči sv. Avguštin, so mutasti pred človekom, ki bi jih na tihem odvezati mogel, pa glasno bodo vpričo milijonov vpili: Gore padite na nas, in hribi pokrite nas!“ Nesrečni Kajn je ubil svojega brata Abelna. Bog praša: „Kje je tvoj brat?“ Mesto obstati, kar je storil, merzlo odgovori: „Kaj jaz vem; ali sem mar varh svojega brata?“ — Pri velikej ženitnini je sedel tudi svat brez svatovskega oblačila. Pride kralj pogledat svatov; in je vidil tam človeka, ki ni bil svatovsko oblecen. Reče mu: Prijatel! kako si semle prišel, ker nimaš svatovskega oblačila? On pa je omolknil. Kajn in ta nesrečni svat bi bla gotovo odpuščanja svojih grehov zadobila pred tistim, ki noče smerti grešnika; pa sta bila mutasta in v grehih umerla! Oh koliko grehov, koliko nesreč, da molcimo, kjer bi imeli govoriti!

Sklep.

Od sv. Vincenca Fererija se tole pripoveduje: Stal je ravno na tergu velikega mesta na Španskem, Valencija po imeni. Obsulo ga je sila veliko ljudi, kar mu ravno mutasto ženo pripeljejo. „Kaj hoceš?“ jo Vincenci upraša. In glejte! žena spregovori in reče: Kruha, da jem, in jezik, da govorim. Svetnik jo zaverne: „Vsakdanjega kruha boš imela vse svoje žive dni; pa jezika ne, in hvali usmiljenega Boga, da govoriti ne moreš. Kajti, ako bi ti jezik ne bil zavezan, bi bil hudoben v tvojo nesrečo.“ Ali ni odvezan tvoj jezik in tvoje uho v nesrečo tudi tebi? Ali ni hudoben tvoj jezik, ali ni hudobno tvoje uho? Bog je vse prav storil, — le mi — mi ne delamo prav, mi obračamo uho in jezik narobe in grešno. Mi poslušamo, kjer bi imeli gluhi biti, pa smo gluhi, kjer bi imeli poslušati; mi govorimo, kjer bi imeli molčati; pa molcimo, kjer bi imeli govoriti. Oh ravnajmo s svojimi ušesmi in s svojim jezikom prav, kakor gre v božjo čast, v bližnega srečo in v naše izveličanje. Naše ušesa bodo enkrat poslušale v svetem raji veselo petje večne časti, in jezik bode prepevljal sladke pesmi božje hvale! Obnašajmo se tako, da bodemo vsi vredni te prevelike časti in sreče! Amen.

Kerščanski nauki.

IX. Glej katek.: Osmi člen: „Verujem v sv. Duha.“

Uvod.

Veliki četertek pri poslednji večerji je Jezus svojim učencom oznanil, da jih bode skoraj zapustil. To slišati so bli serčno žalostni. Jezus jih tolaži in med drugimi besedami jim tudi pove, da bode

jim in svojej cerkvi sv. Duha poslal. „Za vas je dobro, je rekel, da jaz grem. Zakaj, ako ne grem, Tolažnik (Troštar) k vam ne pride, ako pa grem, vam ga pošljem.“ Jim pa tudi povedati, kdo da je ta Tolažnik, je še pristavil: „Kader pa pride on, Duh resnice, vas bo učil vso resnico, in bo pri vas ostal vekomaj.“ Jan. 16. Ravno od tega sv. Duha govori osmi člen sv. apostoljske vere: „Verujem v sv. Duha.“ Povedal sem vam od Očeta nebeškega, tudi že od Boga Sina, danes vam pa govorim od Boga sv. Duha in vam tole razkladam:

1. Kdo je sv. Duh? 2. Kaj dela sv. Duh? in 3. Kaj smo njemu dolžni.

Razlaganje.

Vidili ste že gotovo kako podobo presv. Trojice. Nad Bog Očetom in Bog Sinom se vidi bel golobček, — pa ni prav misliti, da je sv. Duh golobu podoben, temuč sv. Duh je zgol duh, kakor Bog Oče in Bog Sin, pa se nam ljudem predpostavlja v golobji podobi, ker je pri Jezusovem kerstu plaval nad njim kot golob. Tudi ognjeni jezicki včasih pomenjajo sv. Duha zavoljo tega, ker je binkoštni praznik sv. Duh se prikazal v razdeljenih ognjenih jezikih. Sv. Duh ni toraj ne golob, ne ogenj, ne angel, ne kaka druga stvar, temuč

1. sv. Duh je pravi Bog in scer tretja oseba.

Sv. Duh, ko je nad aposteljne in učence Jezusove prišel, jim je podelil mnogoverstnih darov: Razsvetil jim je um in pamet, da so se vsega spomnili in vse jasno zastopili, česar jih je bil Jezus učil; poterdil jim je voljo in vlil toliko serčnost, da so stopili med trumo Judov in oznanovali Jezusa križanega; — dal jim je tudi, da so govorili raznih in novih jezikov, kterih se prej nikoli učili niso. Kdor to dela in takih darov deli, mora biti vsemogočen, mora biti Bog. — Znano vam je, da so pervi kristjani bili le eno serce in ena duša, bogati so obilno milodarov pokladali pred noge aposteljnom, da bi jih oni delili med uboge. Pa kaj se enkrat zgodi! Nek mož, Ananija po imeni, je s svojo ženo Safiro prodal njivo. Ananija je le nekaj dnarja, kar je za njivo dobil, položil aposteljnom k nogam, in rekel, da je to ves dnar. Ta goljfija je bila tudi znana ženi Safiri. Sv. Peter pa je rekel: Ananija, zakaj je satan tvoje serce zmotil, da si legal sv. Duhu; nisi legal človekom, temuč Bogu. Pa naglo je padel in umerl Ananija, in za njim tudi Safira. Sv. Peter imenuje tu sv. Duha očitno Boga, dj. apost. 5, 1. Ravno to tudi uči sv. Janez I. 5, 7.: „Trije so, kteri pričujejo v nebesih: Oče, Beseda in sv. Duh, in ti trije so eno.“ — Po tem toraj je sv. Duh pravi

Bog, ima ravno tiste lastnosti, ki jih imata Bog Oče in Sin, pa le ta razloček je, da je sv. Duh tretja božja oseba, ktera iz Očeta in Sina ob enem izhaja.

2. Kaj pa dela sv. Duh nam v izveličanje? *)

Jezus Kristus nam je pridobil večno izveličanje. On nam je odvzel tmoto — nas je učil; on nam je odvzel greh — nas je odrešil; on je vstavil svojo cerkev, da se cel Jezusov nauk in celo Jezusovo odrešenje hrani za vse ljudi, za vse kraje in za vse čase. Pa kaj bi pomagala večerja še tako velika in še toliko bogata, če bi ljudje zajemati ne mogli, ali ne smeli ali ne hotli? Kaj bi pomagalo, da je Kristus prišel nas učit in nas odrešit, če bi si ljudje vsak posebej za se Jezusovega nauka in njegovega zasluženja privlastovati ne mogli, ne smeli, ali ne hotli. Jezusov nauk in njegovo zasluženje sv. Duh vsakemu človeku posebej privlastuje in deli. Kako pa kej?

a) Sv. Duh dela, da se Jezusov nauk čist in nepokažen hrani in med ljudi razširja. To je Jezus sam rekel od sv. Duha: on sam ga imenuje Duha resnice, ki bo učil vso resnico, in ostal do konca svetá. Sv. Duh toraj razsvetljuje tiste, ki imajo pravico, v cerkvi učiti, da učijo le samo Jezusovo resnico, — razsvetljuje pa tudi verne, da radi poslušajo in sprejemajo Jezusov nauk. To opravilo sv. Duha bi mogli imenovati: razsvetljujoče opravilo.

b) Sv. Duh dela, da se vsak človek posebej vsega tega, kar nam je Jezus na sv. križu pridobil, to je: odpuščanja vseh grehov in pravice do večnega izveličanja udeležiti zamore. Kako pa to mar dela? Jezus je hotel in zaukazal, da se njegov nauk vsem ljudem po pridigi oznanuje, hrani in ponuja; kako pa je hotel in zaukazal, da se njegovo zasluženje na križu, to je odpuščanje grehov in pravica do večnega izveličanja vsem ljudem hrani, ponuja in privlastuje? Kakor je Jezus za svoj nauk odločil besedo, ktera se sliši, tako je odločil za svoje zasluženje znamenja, ktere se vidijo. Sv. Duh ima tukaj tole opravljati: on posvečuje mašnike, ki imajo oblast tiste znamenja opravljati, — on daje očitnim znamenjem čudovitno moč, ljudi Jezusovega zasluženja vredne delati, — on pa ljudje pripravlja in zbuja, da Jezusovo zasluženje v svoje serca sprejemajo in hranijo, ž njim delajo in modro hišujejo. To opravilo sv. Duha bi se reči moglo: opravičujoče opravilo.

*) Nauk o svetem Duhu je malokje zlasti po slovenskih knigah jasno in jaderno razložen. Mislimo da bode to, kar odstavek 2 obsega, marsikomu prav po godu prišlo. — Kdor se rajše starega derži, najde v vsakem katekizmu, kar nam sveti Duh deli.

c) Teh neskončnih gnad in nebeških darov pa ni Jezus brez varha in oskerbnika zapustil, tudi jih ni komur si bodi izročil, temuč osnoval je neko napravo, ktera nad njegovim naukom čuje, ga hrani in tudi možove ljudem pošilja, ki imajo od nje oblast in pravico, pristni in celi Jezusov nauk jim oznanovati, ktera dalej vidljive znamenja hrani in možove posvečuje, da imajo oblast in pravico, tiste znamenja opravljati in po njih Jezusovo zasluženje ljudem deliti in privlastovati. To napravo, to kraljestvo imenujemo sv. cerkev, in sv. Duh je, ki sv. cerkev varuje in vlada, da Jezusov nauk in njegovo odrešenje hrani in ljudem deli. To opravilo bi se moglo imenovati vladajoče opravilo sv. Duha.

Iz tega se lahko vidi, da se imamo zastran večnega izveličanja svetemu Duhu za neskončno veliko zahvalovati; ja! clo nič bi nam ne bilo pomagalo, da bi bil Jezus ravno človeški rod odrešil in ga učil, ako bi nam sv. Duha ne bil poslal, ki vsakemu človeku posebej Jezusov nauk in njegovo zasluženje hrani, ponuja in privlastuje.

Sedaj pa prašam:

3. Kaj smo mi sv. Duhu za to dolžni.

a) Sv. Duh nam Jezusovo odrešenje to je: odpuščanje grehov in pravico do večnega izveličanja — koj pri našem kerstu deli, nas prerodi v otroke ljube nebeškemu Očetu, in pri nas in v vas prebiva tako dolgo, da smertno ne grešimo. Lejte! to je tista posvečujoča gnada, ktera je več vredna, ko zlato in srebo celega sveta. Varujte se toraj, ljubi otroci! vsakega smertnega greha, da sv. Duha iz sebe ne odženete in posvečujoče gnade ne zgubite! Ti pa ljubi kristjan! ki si toliko nesrečen bil smertno grešiti, oh ne odlašaj, zakrament sv. pokore vredno prejeti, da si posvečujočo gnado božjo spet pridobiš.

b) Sv. Duh nas pa tudi opominja, sv. Jezusov nauk zvesto poslušati in lepo po njem se obnašati, nam potrebne pomoči deli, da to ložej delamo, to se pravi: sv. Duh nam deli pomagajoče gnade. Razni so pa darovi, kterih nam sv. Duh v ta namen deli. Dar modrosti razsvetli, očisti in povišuje človekove misli, da ve in ljubi, kar mu služi v zveličanje. To je prava in potrebna modrost, ktero Bog daje tim, kteri njega ljubijo. Sirah. 1, 10. Blagor kristjanu, kteri to nebeško modrost ima, boljša je od srebra, zlata in vsega posvetnega. Posvetni modrijani veliko reči vedo, prave modrosti pa ne vedo, ker zaničujejo, kar jim služi v zveličanje. Modrost ne gre v hudovoljno dušo, in ne prebiva v telesu grehom podverženem: zakaj sveti Duh se odtegne od nespametnih misli. Modr. 1, 4.

Dar umnosti ali zastopnosti razsvetli dušo, da ve, kako visoke, skrivne in lepe da so razodete resnice, kolikor je človeku mogoče. Kdor nima daru umnosti ali zastopnosti mu je vse temno in merzlo; razodete resnice so neizrečeno lepe, pa ne vsem, temuč njim, ktere sveti Duh razsvetli. Nekteri kristjani so viditi priprosti, umé pa in ljubijo, kar je božjega, drugi so visoko učeni viditi, in jim je prava učenost neznana. Ravno to je Jezus govoril: Gospod je to skril modrim in zastopnim in je majhnim razodel. Luk. 10, 21.

Dar svéta stori, da kristjan razloči dobro od hudega, in si izvoli kar dopade Bogu, da po pravem potu hodi v večno izveličanje. Ta dar je zlo potreben; zakaj v človekovih mislih, in v zunajnih rečeh so čudne zvijače, kdor toraj pravega znanja nima, si izvoli hudo v podobi dobrega, in streže svojemu prikritemu poželjenju, da sam ne ve. Dobroželjnim dušam je odkrito, kar dopade Bogu, in hudovoljnim dušam se hudo nedolžno zdi, in one se same vjamejo v skrite nastave. Razumnost mesa je smert. Riml. 8, 6.

Dar moči daje kristjanu serčnost, da se zaničevanja, ali preganjanja, ali terplenja ne boji, ampak premaguje skušnjave in zaderžke, da služi Bogu. Silno potreben je ta dar, zakaj človek je slab, grešnikov in pohujšanja veliko, in ves svet poln zapeljivosti. Srečni oni, ki so stanovitne in nepremagljive volje; teh je silno malo. Aposteljni in sveti marterniki so šli pred neusmiljene oblastnike, v dobiček si šteli zavolj imena Jerzusa terpeti; zdaj pa skoraj vsaka skušnjava odvrača kristjana od Boga. Sv. Gregor pravi: Oni, ki se vsake besede bojé, kako bi življenje dali za vero?

Dar učenosti razsvetli kristjana, da spozna Boga, njegove popolnomasti, in druge visoke skrivnosti. Ta dar so prejeli preroki, aposteljni in nekteri drugi sosebni prijatli božji, kterim so bile sosebne skrivnosti oznanjene, da so Boga visoko hvalili, in drugim ljudem oznanovali njegovo čast.

Dar pobožnosti poravna človeka po volji božji, da Boga vredno moli, mu je iz ljubezni pokoren, in njegovo voljo zvesto dopolnuje. Pobožni so Bogu v dobrem in hudem, v skušnjavah, v preganjanji v vsem, ker so zmiraj in popolnoma pokorni Bogu, kterega iz vse duše ljubijo in nad njim svoje veselje imajo. Sveti Avguštin prav govori: Prava pobožnost je popolnoma pokoršćina iz čiste ljubezni.

Dar strahu božjega da kristjanu, da se Boga iz ljubezni boji. Kdo izmed kristjanov se nič ne boji Boga? Kdor se pa boji Boga zato le, ker on hude dela pokori, še nima pravega strahu božjega. Kdor se boji žaliti Boga, in greh odvrača, ker Boga ljubi, on ima

pravi strah božji, in bo, če v njem ostane, zveličan. Srečna duša, ktera se Gospoda boji, ker bo Bog nje močen varh. Sirah. 34, 17. — Lejte, ljubi moji! to nam deli sveti Duh; zatoraj gorece in pogostoma zdihujmo in prosimo, da naj sv. Duh s svojimi darmi v nas prebiva!

Sklep.

Mi katoljški kristjani imamo od sv. Duha tole verovati: 1. da je sv. Duh pravi Bog ene nature in enega bitja, kakor Bog Oče in Bog Sin; — 2. da sv. Duh od Očeta in Sina ob enem izhaja, 3. da nas sv. Duh v svetih zakramentih posvečuje in nam svojih darov deli 4. da sv. Duh sv. katoljško cerkev vlada in varuje vsake tudi nar manjše zmote. Verujmo to in zdihujmo ponižno in gorece po gnadi svetega Duha! Amen.

X. Glej katek. „Deveti člen apost. vere, — od cerkve."

Uvod.

Slišali ste danes osem dni, da Jezus Kristus svojega nauka ni brez varha zapustil, in da svojih gnad, ktere nam je na križu zaslužil, ni komur si bodi izročil; vstanovil je neko napravo, ktera hrani njegov nauk in njegovo zasluženje. Sv. Duh je pa pri tej napravi, da jo varuje vsake zmote in da v ssv. zakramentih deli in privlastuje Jezusovo zasluženje vsem vernim. Veste, kako se imenuje ta čudovitna in sveta naprava? Ona se imenuje sveta cerkev; neomadežana nevesta Jezusova, ktero sv. Duh oživlja in vlada. Po vsej pravici pride za naukom od sv. Duha nauk od sv. cerkve na versto, kakor nas uči sv. apostoljška vera: „Verujem v sv. katoljško cerkev." Da pa današnji nauk ložej in bolj razumite, ga razdelim takole:

1. Jezus je res vstavil cerkev, pa le eno samo;
2. Na čem se pozna ta edinoprava Jezusova cerkev?
3. Kakšna je ta edinoprava Jezusova cerkev?

Razlaganje.

Kedar pravimo: Jezus sam je vstavil sv. cerkev, ne menimo kakega pohištva, temuč to pomeni vse nekaj drugega, namrec to pomeni veliko in neštevilno družbo vseh pravovernih kristjanov, ki verujejo ene nauke, prejemajo ene zakramente in imajo enega poglavarja rimskega papeža.

1. To veliko družbo je Jezus sam vstanovil.

Tri leta je Jezus sam učil in nabiral si učencev; sperva jih je bilo le mala peščica, pa njih število je naraščalo od dne do dne

in še preden je Jezus v nebesa šel, jih je že bilo več kot pet sto; kajti sv. Pavl pravi I. Kor. 15, 6.: „da se je Jezus po svojem ustajenji prikazal več kot pet sto učencem.“ Izmed njih je pa zbral svoje učence, in zapovedal jim, učiti, ssv. zakramente deliti, nekervavo daritev sv. maše darovati, in verne v njegovo družbo sprejemati. Binkoštni praznik so aposteljni prejeli sv. Duha, se razšli po celem svetu, ljudi učili in kerščevali, jim druge zakramente delili, in tako napravljali tisto veliko duhovno družbo, kterej pravimo sveta cerkev. Iz tega pa že lahko vskado vidi, da niso vsi verni imeli enakih pravic: nekteri so učili, ssv. zakramente delili in vernim zapovedovali, — uni so poslušali, ssv. zakramente prejemali in ubogali. Kakor bi ne bilo modro in dobro, ko bi bilo v kakej hiši več gospodarjev, v kakem kraljestvu več kraljev: ravno taka bi bila tudi v sv. cerkvi. Zatoraj je Jezus izmed svojih 12 aposteljnov sv. Petra izbral, in ga postavil vsem poglavarja. Rekel mu je: „Povem ti: Ti si Peter (skala) in na to skalo bom zidal svojo cerkev, in peklenske vrata je ne bodo zmagale. In tebi bom dal ključe nebeškega kraljestva; in kar boš zvezal na zemlji, bo zvezano tudi v nebesih, in kar koli boš razvezal na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih“, Mat. 16, 18. Zatoraj Peter tudi binkoštni praznik pervi govori, pervi cudeže dela, vprico višjih duhovnov in pisarjev vse aposteljne zagovarja, pervi Jezusov nauk tudi ajdom oznanuje in se v vseh imenikih med aposteljni vselej pervi imenuje. Tako je Jezus svojo sv. cerkev sam osnoval in uravnal: Poglavar vseh je bil sv. Peter, pervi za njim aposteljni, potem učenci in slednjič vsi verni; vsi pa so verovali ene nauke in prejemali ene zakramente. Sedaj sami lehko sprevidite, da more le ena sama prava Jezusova cerkev biti, ta je pa tista, ktera hrani Jezusov nauk in njegove ssv. zakramente in ktera je tako osnovana in uravnana, kakor jo je Jezus osnoval in uravnal. Ta cerkev je še sedaj na svetu: sv. Peter, ssv. aposteljni in ucenci so si oskerbeli naslednikov in jim izrocili vse oblasti in pravice, kterih so bili sami popred od Jezusa prejeli; pa tudi verni so dobili obilno svojih naslednikov in število vernih kristjanov sila hitro in mocno raste. Ta cerkev Jezusova pa bode tudi stala do konca svetá, kakor Jezus pravi. Sedaj bote pa gotovo radi vedeli:

2. Na čem pa se pozna ta edinoprava Jezusova cerkev?

Štiri znamnja so, na kterih se prava Jezusova cerkev spoznavlja; Jezus sam jih je za svojo cerkev odločil. Prava cerkev je:

a) edina. Pri poslednji večerji je Jezus molil za vse svoje verne, „da bi bli vsi eno, kakor si ti Oče! v meni in jaz v tebi“, Jan. 17, 20. Sv. Pavl tudi piše I. Kor. 1, 10.: „Prosim

vas bratje moji v imenu Jezusa Kristusa, da ste vsi popolnoma ene misli in enega mnenja.“ — Edina je pa le samo sv. katoljška cerkev: edina je zastran poglavarja — vseh katoljčanov poglavar po celem svetu je rimski papež; edina je zastran nauka: pojdi kamorkoli hočeš, povsod se oznanuje tista vera; edina zastran ssv. zakramentov: vselej in povsod je imela katoljška cerkev sedem zakramentov.

b) sveta. Prava cerkev mora sveta biti, zakaj Jezus je na svet prišel in tudi svojo cerkev vstavil, nas posvečevati. Pri poslednji večerji je molil: „Jaz se za nje posvečujem (za nje se darujem), da bodo tudi oni posvečeni“, Jan. 17. Sv. Pavl pričuje: „Kristus je svojo cerkev ljubil, in sebe dal za njo, da bi jo posvetil, in sebi napravil častitljivo cerkev, ktera nima madeža ali gerbe, ali kaj drugega takega, ampak da je sveta in neomadežana.“ Ef. 5, 25. — Tudi to znamnje ima naša kat. cerkev: sveta je zastran začetnika in utemeljitela, Jezus Kristus je božji Sin in nar svetejši; sveta je zastran nauka: še ene tudi nar poslednje resnice najti ni, ktera bi človeka ne posvečevala in izvelicala; — sveta zastran ssv. zakramentov, ki ljudi posvečujejo in vsem dušnim potrebam strežejo, da verni zamorejo sveto živeti; — zastran svojih vernih, izmed kterih so vselej bili, so in vselej bojo nekteri zvesti služabniki božji, ki jih je sv. cerkev po vsej pravici med svetnike vverstila.

c) katoljška. Jezus je prišel odrešit in izveličat vse ljudi; zatoraj je tudi poslal svoje učence vsem ljudem oznanovat, kar je on ucil, rekoč: „Pojdite po vsem svetu, in oznanujte evangelje vsem ljudem“, Mark. 16, 15. Tudi je obljubil, da svete cerkve peklenske vrata ne bodo premagale, da bo ostala do konca svetá. — Sv. kat. cerkev je pa katoljška ali povsodna; katoljška je zastran časa: binkoštni praznik se je bila začela in potem ni nikoli več zibnila, vselej je bila, in to, da že 19 sto let živi in da je toliko mogočnih in grozovitnih nasprotnikov slavno zmagala, nam je veljavni porok, da bode še živela, dokler bode rumenega solnca; — katoljška je zastran prostora, po kterem je razširjena; po vseh krajinah našega svetá šteje svojih spoznovavcev in prijatlov. Sedaj je že blizo 200 miljonov katoljcanov; pa naša sveta cerkev pošilja svoje misionarje po celem svetu in vabi zgubljene ovcice v pravi Jezusov hlev.

c) apostoljška. Aposteljne je poslal Jezus po celem svetu, — jim je obljubil, da bode ostal pri njih do konca sveta — le nje je postavil za svoje služabnike in delivce božjih skrivnost. — Tudi to znamnje nosi na sebi naša sv. cerkev. Apostoljška je zastran nauka:

lehko se dokaže, da je vsaka resnica naše svete vere tako stara, kakor aposteljni, ki so jo oznanovali; — apostoljška je zastran ssv. zakramentov: kakor jasno prica sveto pismo in ustmeno sporočilo, so vseh sedem ssv. zakramentov že apostljni svojim vernim delili; — apostoljška je zastran cerkvenih predpostavljenih: papež in škofi so pravi nastopniki svetih aposteljnov, mi katoljcani zamoremo vse papeže od Pija IX. do sv. Petra lepo zaporedoma našteti in imenovati, in pri škofovih zamoremo dokazati, da so vsi od pravovernih škofov posveceni in od papeža poterjeni bili.

Naša cerkev ima vse znamnja, po kterih se prava Jezusova cerkev spoznavlja in ima jih le ona sama in edina. Lehko se dokaže, da vsakej drugej veri, naj da bi bila ktera si koli hoče in naj da bi še tako bliščecih imen si natvezovala, manjkajo vse te znamnja. — Slednjic vam pa še pokažem:

3. Kakšna je ta edina prava Jezusova cerkev.

Krivoverci so ucili in še ucijo, da je Jezusova cerkev nevidljiva, da vse verne veže le serčna ljubezen in ena tista vera, da toraj prava cerkev le znotraj po sercih človeških prebiva in nikjer drugod po svetu je ni viditi.

1. Prava Jezusova cerkev je pa vidljiva. Jezus Kristus je človek postal, je ucil in na križu umerl in vse to opravil vidljivo; — zapovedal je tudi svojim ucencem, hoditi po celem svetu, ljudi uciti, jih kerščevati in druge zakramente deliti; kar se vse vidi in sliši, zatoraj mora prava cerkev vidljiva biti. — Tudi je Jezus sv. Petra postavil poglavarja cele svoje cerkve, je mu pridružil druge škofove, in jim dal oblast, verne vladati, verne v svojo cerkev sprejemati, ali pa tudi iz cerkve spahovati, kar vse prica, da je cerkev vidljiva, da je, kakor sv. pismo pravi, tisto mesto, ktero na gori stoji, in se vidi dalec okoli, — tista njiva, na kterej raste pšenica in ljulika, — tista mreža, v kterej se nahajajo dobre in nicvredne ribe. —

Potem toraj vsakdo lehko previdi, kteri se smejo imenovati udje sv. Jezusove cerkve: tisti namrec, ki so pri kerstu v to sv. cerkev sprejeti bli in v cerkvi ostali, naj da so pravicni ali grešni. Zunaj vidljive Jezusove cerkve so: nekerščeni, krivoverci, razkolniki, izobceni in odpadniki.

2. Prava Jezusova cerkev je dalje nepremotljiva, to je: kar kerščansko vero in kerščansko zaderžanje tice, se papež in škofje ukup nikoli motiti ne morejo. Jezus je svoj nauk na svet prinesel za ljudi vseh casov in krajev; kaj bi pa to pomagalo, ko bi se scasom njegov nauk prenaredil ali zmotil? Zatoraj je Jezus obljubil, da ostane pri aposteljnih — in se ve tudi pri njihovih naslednikih — „vse dni do

konca sveta“ Mat. 28, 20. „Da bode Očeta prosil, in on bode jim poslal drugega tolažnika, da pri njih ostane vekomaj, Duha resnice, ki jih bode vsega učil in vsega spominjal, karkoli jim je govoril“; Jan. 14, 16. 26. Zatoraj sv. apostel Pavl sveto cerkev imenuje „steber in podstavo resnice“, I. Tim. 3, 15. — Kdor toraj veruje, kar sv. cerkev uči, in to spolnuje, kar sv. cerkev zapoveduje, nosi v svojem sercu sladko prepričanje, da Jezusa samega posluša; saj je Jezus sam rekel: „Kdor vas posluša, mene posluša, kdor vas zaničuje, mene zaničuje.“ Luk. 10, 16. Slednjič je prava Jezusova cerkev:

3. neminljiva, to se pravi: cerkve ne bode konec, dokler da ne pride Sin božji sodit žive in mertve. Jezus sam to priča; rekel je: „Peklenske vrata ne bodo cerkve premagale“, Mat. 16, 18. „Glejte! pri vas sem vse dni do konca svetá.“ Mat. 28, 20. In taka mora tudi biti; kajti Jezus je prišel iskat in izveličat vse, kar je bilo zgubljenega. Ko bi njegova sv. cerkev konec vzela, predenj da je konec svetá, po kom in po čem bi se mogli izveličati tisti, ki bi po tem živeli? Devetnajst sto let je že minulo, kar cerkev stoji; in strašne burje in nevihte so privihrale nad sv. cerkev, pa cerkev je vse srečno zmagala in Jezusove besede so se vselej spolnovale: Peklenske vrata je ne bojo premagale! —

Sklep.

Preden danes kerščanski nauk dokončam, vas le za nekaj prosim in goreče opominjam: hvalimo usmiljenega Boga, da je nas vzel v edinopravo Jezusovo cerkev; koliko je še nevernikov in krivovernikov, ki tavajo po tmini in ne vejo, kam da njih pot derži: „kdor ne veruje, je pogubljen!“ Mi smo pa prepričani, da pridemo gotovo v svete nebesa, ako se zvesto deržimo sv. cerkve. Zatoraj deržimo in oklenimo se terdno svoje mile matere, sv. kat. cerkve, in lepo spolnujmo, kar ona veleva. Otroci smo ene tiste matere, ljubimo se tudi med seboj kot pravi bratje in sestre: „Verni so imeli eno serce in eno dušo“, dj. apost. 4, Otroci smo svete matere: bodimo tudi mi pobožni, pravicni in sveti; „Oh kaj pomaga, pravi sv. Peter Damian, po katoljško verovati, — živeti pa po ajdovsko?“ Otroci smo prave matere, ktera se ne more motiti in ktera ne bode imela nikoli konca, verujmo terdno in stanovitno, kar ona verovati uči; zraven pa tudi ne pozabimo svojih bratov in sester, kterim se ni prisvetila prava luč sv. kat. cerkve. Žebrajmo vselej iz celega serca: „Posvečeno bodi tvoje ime po celem svetu, in pridi tvoje kraljestvo vsem ljudem!“ Amen.

Zgodovinski izgledi.

* Oljska gora stoji v izhodu Jeruzalema, le ¼ ure od mesta. Visoka je 3000 crevljev in je viši kot vse druge gore okrog. Iz verha

gore, od kodar je Jezus v nebesa šel, se prekrasen pogled čez Jeruzalem noter do srednjega moreja sprostira; na drugo stran pa vidiš galilejske goré in blizo do mertvaškega morja. — Olik je zdaj proti nekdaj le malo gori; vender rodí hrib tudi druge sadne drevesa, kot dateljne, smokve, citrone. — Med oljsko goro in Jeruzalemom teče potok Cedron (t. j. černi potok), kjer je pristava Getsemane z vertom stala, kjer je Izvelicar svoje terpljenje zacel. Taj vert zdaj očetom svetega groba, Fraciškanarjem sliši. Obdaja ga slab zid. Na vsakej strani je vert blizo 100 črevljev dolg. — V tem vertu je še 8 olik, ki so nezmerno debele in stare, ker oljke več sto let preterpé. Jeruzalemski klošter si derži turško stražo, da se tem drevesom, ki kljub svojej starosti še nekoliko sadú donašajo, iz kterega se roženkranci ali paternoštri delajo, škoda ne dela. — Konec verta je kraj, kjer so apostelni spali, ko je Gospod molil. — Tam, kjer je Izvelicar molil, da bi se mu kelh terpljenja odvzel, je dupa ali dumpelj, ki se dupa smertne bridkosti imenuje. Ona je nek še ravno taka, kot ob času Jezusovega terpljenja. Nje obok se na tri stebre opira, ki so vsi iz enakega kamnja. Svitloba dneva prihaja zdaj, če so vrata, od kterih imajo fraciškanarji ključe, zaperte, skoz luknjo notri, ki je verh oboka in velikim omrežjem pokrita, da tu kamni ostanejo, ki jih kak Turk noter zagnati meni. Kjer je Jezus kervav pot potil, je zdaj oltar, in na njem podobšina, ki kaže Jezusa, kako ga v smertnej bridkosti angelj podpira. — Zraven je nadpis: „Tu je njegov pot kervavim kapljam enak bil, ki so na zemljo padale.“

Tudi se kaže še steza, po kterej je Judež prišel in svojega mojstra izdal. 20 črevljev je dolga, 2 široka. Turki so jo kot prekleto zemljišče z dvojnim pa nizkim zidovjem ogradili.

* Stopnjice ali štapnje, po kterih je Izveličar v poslopje Pilatuža šel, so bile v Rim prenesene, kjer se kot „svete stopnice“ časté. So pa v posebnej hiši blizo cerkve sv. Janeza Lateranskega spravljene in obstojé iz 28 marmeljnovih štabelj. Z lesom so čez in čez pokrite in verni le po kolenih na nje gredó.

* Bičanje se je večidel pred usmertenjem godilo. Bičano je bilo nago truplo, ktero so na nizek steber, ki je le do stegna segel, privezali. Bici so bili iz jermenov, na ktere so bile na koncu ali kockaste kosti, ali rudnati gumbi, ali pa krogle privezane. Nesrecniki so bili s temi bici noter do žil in kit razmesarjeni in kervavo oderti. — Sv. Bernard besede 128. psalma: „Na mojem herbtu so grešniki kovali in svojo hudobijo z mano počenjali“ na bicanje Kristusa oberne in piše: „Kakor kovač na naklo na vso moč bije, tako so tudi mucitelji po nedolžnem Jezusa bili, da je njegova presveta kri v potokih tekla in visoko plivkala.“ Steber, na kterega je bil Jezus privezan, je bil

nekdaj z drugimi svetimi rečmi vred v Jeruzalemu na gori Sion, kakor sv. Gregor Nazianski in drugi pričajo. Ta steber je zdaj v Rimu v majhnej kapelici cerkve sv. Praksede skoz železno omrežje viditi. Napis verh kapele pove, da je ta steber leta 1223 kardinal Janez Kolonna, ki je o papežu Honoriu III. poslanec svetega groba v jutrovej deželi bil, sem prinesel. Obstoji pa iz sivega marmeljna in 1½ črevelj dolg. Na njem je še zdaj železna rinka, na ktero so bili hudodelniki privezovani.

* Križev pot je bil vskonca v 12 postajev (štacijonov) razdeljen. 9 jih je na cesti, in pri teh se morajo romarji vsega očitnega češčenja zderžati, sicer se imajo zaničevanja turških druhal bati. — Pervi postaj se začne tam, kjer je bil Jezus obsojen. Ta kraj je vsredi med poslopji turškega poglavarja, kjer je nekdaj Pilatuževa hiša stala in zavolj straž se ne more zraven. — Drugi postaj je tam, kjer je bil Kristus kerviželjnim druhalim v križanje prepuščen. — Tretji postaj je ondi, kjer je odrešenik pervikrat pod križem padel. 40 črevljev proc je cesta, ki do žalostne poti pelje. Tam je cerkev v cast materi božjej sedem žalosti. — Tu na četertem postaju je po zlo starem ustnem sporočilu, Maria od divjih žolnirjev odganjana svojega sina srecala. 60 stopinj dalje pod hribom, kjer na mesto mertvaških glav gre, se peti postaj začne, kjer je Jezus Simona pomočnika dobil. 80 stopinj naprej, na šestem postaju, je nekdaj hiša Veronike stala. Še se kaže kraj, kjer se je ta svetnica skoz žolnirje in druhali prerinila, pred Jezusove noge padla in mu potni pert podala. 100 stopinj dalje so sodne vrata, skoz ktere so se hudodelniki na goro Kalvarijo k smerti peljali. Od teh vrat do tam, kjer je Jezus drugic na tla padel in kjer je sedmi postaj je 80 stopinj. 30 sežnjev naprej je osmi, namreč kraj, kjer je Jezus jokajoce žene srecal. Pot, po kterej je Gospod naprej na goro Kalvarijo šel, je zdaj vsa hišami pokrita. Zadnji trije postaji so v cerkvi sv. groba. Na desno, ko se v to cerkev pride, je gora Kalvarija. Kalvarija ali Golgata ni visok, sterm hrib, ampak le en del višave, po kterej je Gospod s križem šel. Zdaj je Kalvarija zgol skalovje, ki se nad tlami cerkve sv. groba, kjer so nekdaj verti Jožefa Arimatejca bili, k vecemu 18 do 20 crevljev uzdiguje. 8 do 10 stermih štabelj pelje iz sredi cerkve sv. groba na plan gore, kjer je Jezus na križu umerl. Na tem svetem kraju je zdaj kapela, 12—14 črevljev dolga, 10—12 široka. V sredi kapele je debel, mnogovoglat steber, ki kapele v dve kapelici deli, v kterih v vsakej oltar stoji. Desna kapelica je na tistem starem mestu, kjer je bilo Jagnje božje z žebli pribito. Tlak je iz marmeljna in mozaika in kervavo rudeča barva kamnja ni brez pomembe. Ta kapelica je lastina katoljčanov in je vedno z zlo mnogo lucicami razsvetljena. — Druga kapelica pa stoji na mestu, kjer so križ Kristusov postavili in je Izvelicar umerl. Ona sliši starovercom. Šest in dvajset gorecih, srebernih lamp noč in dan

na presveto skrivnost opominja. Tudi v tej kapelici je tlak iz marmeljna in podoba velikega križa v spomin, kako je Jezus Kristus umerl. Nad votlino, ki je v skali, kamor je bil križ odrešenika postavljen, stoji oltar. Kdor votlino bolj na tanko viditi hoče, se mora k tlam pod oltar noter skloniti. Ta z božjo kervjo omočena votlina je, razun dlan široke, okrogle luknje srebernim pokrovom pokrita. Dve stopinje od votline za srebernim omrežjem je skalna spoklina viditi, od ktere nam sv. Matevž pove in zastran ktere že Ciril, Jeruzalemski škof, govori: Še dan današnji kaže Golgata skalo, ki se je zavolj Kristusa razpocila. Ta skalna spoklina je zgoraj dobro dlan široka.“

* Križanje je bila nar sramotniša in grozovitniša smert. Že v Mozesovej postavi je tisti, ki na lesu visi, preklet človek imenovan. Tako pravijo Rabinarji, kakor Stolberg priča, da so po judovskej šegi trupla nekterih hudodelnikov, potem, ko so jih z vervjo ali s kamnjanjem usmertili, v strašiven izgled na les obesili in v sinagogah (cerkvah) za duše tistih, ki so gor viseli, ne molili. — Rimljani so k tej smerti obsojevali svoje hudodelne sluge, tolovaje, skrivne morivce in puntarje, med ktere so tudi Kristusa njegovi sovražniki staviti hotli. — Že Cicero pravi od križanja, da bi ta strašna smert izpred oči človeštva zginiti morala. — Kak neizrečeno so križani terpeli, se iz tega vidi: Pervič so se jim ravno tam žeblji skoz roke in noge zabili, kjer je veliko veliko žil. Na teh žebljih je cela teža života visela, rane so se če dalje bolj širile in pri naj manjšem premiku bolečine nepopisljivo zvišale. — Drugič so se po bičanju in križanju rane zavolj prostega zraka naglo vnele in z vnetjem je od minute do minute bolečina bolj rasla. Tretjič je bila kri v svojem teku zlo zaderžana in ker so roke kviško razpete bile, je kri bolj proti persom in glavi vrela in je s tim clo nepopisljive težave in nadležnosti naklonila. Ker je veliko kervi odteklo, se je še huda žeja pridružila. — Četertič je med temi, vedno večimi bolečinami, za ktere ni nar manjšega olajšanja bilo, križani do tretjega, včasi clo do sedmega dné živel, dokler je terpljenja zgruden zadnjič umerl. Zatoraj se je Pilatuž tako čudil, da bi bil Jezus že umerl in je stotniku, mu o tej reči naznaniti, sporocil. Se resnice bolj prepricati, se mu je mrena okrog serca prebodla, da ste kri in voda ven tekla. Zastran temote pa, ki je na veliki petek nevtegoma nastala, pravi sv. Dioniz Areopagitski, da je takrat on še ajd in 20 let star, v Heliopolu na Egiptovskem bil in da je pri tako nevtegoma pridšej strašnej temoti (ki bi se zgol po naravi, ker je ravno šip bil, ne bila zamogla prigoditi) zavpil: „Ali terpi stvarnik narave, ali pa bo svet na kosce šel!“ Od te temote prica tudi ajd Flegon, ki ga je cesar Hadrian iz sužnosti spustil, da je namreč v cetertem letu 202. olimpiade (to je v letu Kristusove smerti) solnce tako mraknilo, kakor nikdar še, ker so se opoldne zvezde na nebu vidile.